

1. Sosiaalialan koulutusohjelma, nuorten koulutus	2
1.1 Johdantoteksti	5
1.2 KOULUTUSOHJELMAN YHTEISET MODUULIT 127 OP	8
1.2.1 Sosiaalialan kehittyvä ammatillinen osaaminen 10 op	8
1.2.1.1 08SOKE1 Tutorointi 3 op	8
1.2.1.2 08SOKE2 Osallistava taide itsetuntemuksen välineenä 3 op	8
1.2.1.3 01SUO Asiantuntijaviestintä	9
1.2.2 Sosiaalipedagoginen asiakastyö 20 op	9
1.2.2.1 08SOAS1 Sosiaalipedagogiikan ja sosiaalialan asiakastyön perusteet 8 op	9
1.2.2.2 08SOAS2 Projektityö ja projektiosaaminen 3 op	10
1.2.2.3 08SOAS3 Ryhmänohjaustaidot 3 op	10
1.2.2.4 08SOAS6 Sosiaalialan asiakastyön harjoittelu 6 op	11
1.2.3 Sosiaalipedagogisen työn toimintaympäristö 13 op	11
1.2.3.1 08TOIM1 Yksilönä yhteiskunnassa 3 op	11
1.2.3.2 08TOIM2 Yhteiskunnan muutos ja sosiaaliturva 7 op	12
1.2.3.3 01PRUO Ruotsin kieli 3 op	12
1.2.4 Kehittyvä kasvatustieteellinen osaaminen 11 op	12
1.2.4.1 KEKA1 Ihmisen kasvun ja kehityksen tukeminen 7 op	13
1.2.4.2 08KEKA2 Perhe ihmisen kasvuympäristönä 4 op	13
1.2.5 Building Multicultural Competence 18 op	14
1.2.5.1 08ENGLAN English Language 3 op	14
1.2.5.2 08MULTI5 Child's Rights / 3 op	15
1.2.5.3 08MULTI6 Human Rights 3 op	15
1.2.5.4 08MULTI2 Constructors of Well-Being – General Perspective 5 op	15
1.2.5.5 08MULTI3 Multicultural Work 5 op	16
1.2.5.6 08MULTI4 Constructors of Well-Being - Family Perspective 2 op	16
1.2.6 Huono-osaisuuden tunnistaminen ja sosiaalipedagoginen muutostyö 29 op	17
1.2.6.1 08HUTU1 Lastensuojelu 5 op	17
1.2.6.2 08HUTU2 Perhetyö 4 op	18
1.2.6.3 08HUTU3 Päihdetyö 4 op	19
1.2.6.4 08HUTU4 Mielenterveystyö 4 op	20
1.2.6.5 08HUTU5 Muutostyön harjoittelu 12 op	21
1.2.7 Työyhteisö- ja yrittäjäosaaminen 26 op	21
1.2.7.1 08TYRI1 Esimiestyöskentely 3 op	22
1.2.7.2 08TYRI2 Yhteisöviestintä 3 op	22
1.2.7.3 08TYRI3 Toimiva ja kehittyvä työyhteisö 4 op	23
1.2.7.4 01PJYT Yrittäjyysopinnot 4 op	24
1.2.7.5 08TYRI5 Työyhteisöosaamisen harjoittelu 12 op	24
1.3 KOULUTUSOHJELMAN SUUNTAAVAT MODUULIT	24
1.3.1 Sosiaalipedagoginen aikuistyö 43 op	24
1.3.1.1 08SPA11 Aktiivinen kansalainen ja yhteisöosaaminen 4 op	25
1.3.1.2 08SPA12 Sosiaalinen kuntoutus 4 op	25
1.3.1.3 08SPA13 Työmenetelmiä arjen tukemiseen 6 op	26
1.3.1.4 08SPA14 Vammaistyö ja aikuiserityiskasvatus 4 op	27
1.3.1.5 08SPA15 Seniorityö 4 op	27
1.3.1.6 08SPA16 Osallistava taide sosiaalialan työssä 6 op	28
1.3.1.7 08SPA17 Suuntaava harjoittelu 15 op	29
1.3.2 Sosiaalipedagoginen varhais- ja nuorisokasvatus 43 op	29
1.3.2.1 08SPLN1 Varhaiskasvatus 9 op	30
1.3.2.2 08SPLN2 Luovat ja draamalliset menetelmät varhaiskasvatuksessa 4 op	31
1.3.2.3 08SPLN07 Erityinen tuki kasvatuksessa 4 op	31
1.3.2.4 08SPLN4 Nuorisokasvatus 5 op	32
1.3.2.5 08SPLN5 Työmenetelmiä arjen tukemiseen 6 op	33
1.3.2.6 08SPLN6 Suuntaava harjoittelu 15 op	33
1.4 TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOSAAMINEN 10 OP	34
1.4.1 Tutkimus- ja kehittämisosaaminen 10 op	34
1.4.1.1 Tutkimusmenetelmät 6 op	34
1.4.1.1.1 08KEME1 Tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteet 2 op	35
1.4.1.1.2 08KEME2 Informaatio-osaaminen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa 1 op	35
1.4.1.1.3 08KEME3 Tutkiva kirjoittaminen 1 op	35
1.4.1.2 Kehittämismenetelmät 4 op	35
1.4.1.2.1 08TUME1 Laadullinen ja määrällinen tutkimusprosessi 2 op	35
1.4.1.2.2 08TUME2 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen aineiston kerääminen 2 op	36
1.4.1.2.3 08TUME3 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen analyysi ja tulkinta 2 op	36
1.5 VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP	36
1.5.1 SP1314 Vapaasti valittavat opinnot 15 op	36
1.6 OPINNÄYTETYÖ 15 OP	36
1.6.1 sp1314 Opinnäytetyö 15 op	36

Sosiaalialan koulutusohjelma, nuorten koulutus

OPINTO-OPAS 2013-2014

Sosiaalialan koulutusohjelma, nuorten koulutus

KOULUTUSOHJELMAN YHTEISET MODULIT 127 OP	suoritusvuosi			
	1	2	3	4
Sosiaalialan kehittyvä ammattillinen osaaminen 10 op				
08SOKE1 Tutorointi 3 op	1	0,5	0,5	1
08SOKE2 Osallistava taide itsetuntemuksen välineenä 3 op	3			
01SUO Asiantuntijaviestintä 4 op				
<ul style="list-style-type: none"> 01SUOA Asiantuntijaviesti ntä (3 op) 	3			
<ul style="list-style-type: none"> 01PINFO Informaatiolukuta ito (1 op) 	1			
Sosiaalipedagoginen asiakastyö 20 op				
08SOAS1 Sosiaalipedagogiikan ja sosiaalialan asiakastyön perusteet 8 op	8			
08SOAS2 Projektityö ja projektiosaaminen 3 op	3			
08SOAS3 Ryhmänohjaustaidot 3 op	3			
08SOAS6 Sosiaalialan asiakastyön harjoittelu 6 op	6			

Sosiaalipedagogisen työn toimintaympäristö 13 op				
08TOIM1 Yksilönä yhteiskunnassa 3 op	3			
08TOIM2 Yhteiskunnan muutos ja sosiaaliturva 7 op	7			
01RUO Ruotsin kieli 3 op				
<ul style="list-style-type: none"> 01RUOK kirjallinen osio (1,5 op) 		1,5		
<ul style="list-style-type: none"> 01RUOS suullinen osio (1,5 op) 		1,5		
Kehittyvä kasvatuosaaminen 11 op				
08KEKA1 Ihmisen kasvun ja kehityksen tukeminen 7 op	7			
08KEKA2 Perhe ihmisen kasvuympäristönä 4 op	4			
Building Multicultural Competence 18 op				
08ENGLAN English Language 3 op	3			
08MULTI5 Child's Rights / 3 op				
08MULTI6 Human Rights 3 op	3			
08MULTI2 Constructors of Well-Being – General Perspective 5 op		5		
08MULTI3 Multicultural Work 5 op		5		
08MULTI4 Constructors of Well-Being - Family Perspective 2 op			2	
Huono-osaisuuden tunnistaminen ja sosiaalipedagoginen muutostyö 29 op				
08HUTU1 Lastensuojelu 5 op			5	

08HUTU2 Perhetyö 4 op			4	
08HUTU3 Päihdetyö 4 op			4	
08HUTU4 Mielenterveystyö 4 op			4	
08HUTU5 Muutostyön harjoittelu 12 op			12	
Työyhteisö- ja yrittäjäosaaminen 26 op				
08TYRI1 Esimiestyöskentely 3 op			3	
08TYRI2 Yhteisöviestintä 3 op			3	
08TYRI3 Toimiva ja kehittyvä työyhteisö 4 op			4	
01PJYT Yrittäjyysopinnot 4 op			4	
08TYRI5 Työyhteisöosaamisen harjoittelu 12			12	
KOULUTUSOHJELMAN SUUNTAAVAT MODUULIT				
Sosiaalipedagoginen varhais- ja nuorisokasvatus 43 op				
08SPLN1 Varhaiskasvatus 9 op		9		
08SPLN2 Luovat ja draamalliset menetelmät varhaiskasvatuksessa 4 op		4		
08SPLN07 Erityinen tuki kasvatuksessa 4 op		4		
08SPLN4 Nuorisokasvatus 5 op		5		
08SPLN5 Työmenetelmiä arjen tukemiseen 6 op		6		
08SPLN6 Suuntaava harjoittelu 15 op		15		
Sosiaalipedagoginen aikuistyö 43 op				
08SPAI1 Aktiivinen kansalainen ja yhteisösosiaalityö 4 op		4		

08SPA12 Sosiaalinen kuntoutus 4 op		4		
08SPA13 Työmenetelmiä arjen tukemiseen 6 op		6		
08SPA14 Vammaistyö ja aikuiserityiskasvatus 4 op		4		
08SPA15 Seniorityö 4 op		4		
08SPA16 Osallistava taide sosiaalialan työssä 6 op		6		
08SPA17 Suuntaava harjoittelu 15 op		15		
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOSAAMINEN 10 OP				
Kehittämismenetelmät 4 op				
08KEME1 Tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteet 2 op		2		
08KEME2 Informaatio-osaaminen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa 1 op		1		
08KEME3 Tutkiva kirjoittaminen 1 op		1		
Tutkimusmenetelmät 6 op				
08TUME1 Laadullinen ja määrällinen tutkimusprosessi 2 op		2		
08TUME2 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen aineiston kerääminen 2 op			2	
08TUME3 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen analyysi ja tulkinta 2 op			2	
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP	1	2	3	4
Vapaasti valittavat opinnot 15 op				
OPINNÄYTETYÖ 15 OP	1	2	3	4
Opinnäytetyö 15 op				

Johdantoteksti

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto

Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosiaalialan koulutusohjelmassa koulutetaan sosionomeja (AMK) erilaisiin sosiaalialan ja muihin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Sosiaalisen turvallisuuden ja kansalaisten jokapäiväisen selviytymisen varmistaminen ovat sosiaalialan työn keskeistä sisältöä. Työtä tehdään erilaisissa ja muuttuvissa toimintaympäristöissä, joissa tähdätään asiakkaan arjen mielekkyyden ja sujumisen parantamiseen, sosiaalisen toimintakyvyn tukemiseen ja ongelmien ehkäisyyn. Laaja-alaisen ammattitaidon edellytyksenä on, että opiskelija tuntee ne inhimilliset, yhteisölliset, sosiokulttuuriset ja yhteiskunnan rakenteisiin liittyvät tekijät, jotka vaikuttavat ihmisen hyvinvointiin ja toimintakykyyn. Koulutus tarjoaa laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä niiden teoreettiset perusteet sosiaalialan tehtävissä toimimiseen.

Sosiaalialan koulutusohjelman suuntautumisvaihtoehdot

Sosiaalialan koulutusohjelmaan sisältyy kaksi suuntautumisvaihtoehtoa, joihin opiskelijat hakeutuvat eri valinnoissa. Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihto sisältää varhaiskasvatuksen, erityiskasvatuksen ja nuorisokasvatuksen sisältöjä. Suuntautumisvaihtoehto antaa kelpoisuuden lastentarhanopettajan tehtäviin, mikäli opiskelija sisällyttää opintoihinsa kelpoisuuteen vaadittavat opinnot. Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto tuottaa valmiuksia laaja-alaisesti aikuisväestön kuntouttavaan työhön, vammaistyöhön ja seniorityöhön. Molempiin suuntautumisvaihtoehtoihin kuuluu runsaasti menetelmälliseen osaamiseen ja luovuuteen liittyviä sisältöjä.

Sosiaalialan koulutusohjelman rakenne

Sosiaalialan koulutusohjelmassa toteutetaan osaamis- ja oppimisperusteista opetussuunnitelmaa. Opetussuunnitelma koostuu teemallisesti yhtenäisistä opintokokonaisuuksista eli moduuleista. Opintojen 1. vuoden teemana on arkilähtöisyyden ymmärtäminen ja sosiaalipedagoginen ammatillisuus. 2. opiskeluvuonna keskitytään suuntaaviin opintoihin teemana asiakkaan osallisuuden vahvistaminen. 3. – 4. vuodet painottuvat sosiaalialan ammatilliseen kehittämiseen ja vaikuttamiseen. Koulutusohjelman yhteiset moduulit sekä suuntaavat moduulit sisältävät ohjattua ammatillista harjoittelua yhteensä 45 opintopistettä. Teoreettisen ja kokemuksellisen tietoperustan muuttuminen työn ammatilliseksi hallinnaksi edellyttää aina opiskelijan omaa aktiivista toimintaa. Harjoitteluiden tavoitteena on tukea opiskelijan ammatillista kasvua sekä ammatillisen osaamisen kehittymistä. Harjoittelut liittyvät opintojen edetessä erilaisiin sosiaalialan tehtäväkenttiin ja niissä tehtävään työhön. Harjoittelulle asetettavat tavoitteet ja sisällöt rakentuvat eri näkökulmista koulutuksen eri vaiheissa.

Sosiaalialan koulutuksen pedagogiset lähtökohdat

Lahden ammattikorkeakoulun pedagogisen strategia linjaa oppimista hyvän oppimisen mallin mukaisesti. Hyvän oppimisen mallia toteutetaan integroivalla pedagogiikalla. Integroiva pedagogiikka perustuu ajatukseen oppimisesta, joka toteutetaan mahdollisimman paljon luonnollisissa ympäristöissään kuten erilaisissa työelämälähtöisissä hankkeissa. Niissä yhdistyvät teoria ja käytäntö. Integroiva pedagogiikka nivoo yhteen erilaiset ammatillisen asiantuntijuuden elementit. Hyvän oppimisen mallissa ydinaineiksina ovat toimiva ohjaus, kehittävä arviointi ja monipuolinen sekä joustava oppimisympäristö. (Hyvän oppimisen malli 2009, 2 - 4.) Sosiaali- ja terveysalan yksikössä lähestymistapa oppimiseen on yrittäjämäinen oppiminen. Sen tavoitteiden mukaisesti opiskelija rakentaa osaamistaan yhteisöllisesti ja toiminnallisesti muiden kanssa soveltaen teoriaa käytäntöön. Hän on itse vastuussa oppimisestaan ja ohjaa yrittävästi omaa oppimisprosessiaan, jonka omistaminen luo halua ja sisäistä motivaatiota ammatilliseen kasvuun. Yrittäjämäistä tapaa oppia tukevat erilaiset toiminnalliset oppimisympäristöt, kuten esimerkiksi opiskelijaosuuskunta, joka antaa mahdollisuuden suorittaa opintoja aidossa yrittäjyyttä tukevassa oppimisympäristössä. Opiskelijan tukena koko oppimisen prosessissa toimii opettaja, joka ohjaa, kannustaa ja valmentaa opinnoissa ja yrittäjämäisen oppimisen kehittämisessä.

Sosiaalipedagogiikka

Sosiaalialan koulutusohjelmassa sosiaalipedagoginen viitekehys ohjaa opetussuunnitelman sisältöjä, oppimiskäsitystä, opintojen toteutusta ja opiskelijan oppimista. Tavoitteena on, että opiskelija oppii mahdollisimman monella tasolla. Oppiminen voi olla tiedon lisääntymistä, asioiden ymmärtämistä ja soveltamista, taidon kehittymistä, ajattelun laajentamista ja asioiden näkemistä uudella tavalla tai henkilökohtaista muuttumista persoonan tasolla. Oppimisen lähtökohdaksi on opiskelijan halu oppia ja kehittyä. Oppiminen edellyttää sisäistä motivaatiota ja kykyä ohjata omaa oppimistaan. Opiskelija ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja tekemistään valinnoista. Oppiminen on tavoitteellista ja suunnitelmallista: opettaja ohjaa opiskelijaa tiedostamaan tämän oppimistarpeet ja auttaa löytämään tarkoituksenmukaiset keinot niiden saavuttamiseksi. Opiskelijan odotetaan olevan avoin oppimaan erilaisissa ympäristöissä, eri tavoin. Oppiminen on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä. Se on yhteydessä opiskelijan omiin kokemuksiin ja merkityksiin, jotka suuntaavat oppimista ja luovat pohjan uuden oppimiseen. Samalla oppimisessa on keskeistä vuorovaikutus muiden kanssa sekä virallisissa että epävirallisissa oppimistilanteissa. Sosiaalipedagogisessa ajattelussa ja työtavoissa korostuvat osallisuus, dialogisuus, toiminnallisuus, elämyksellisyys, yhteisöllisyys ja arkeen suuntautuneisuus.

a) Osallisuus Sosiaalialan koulutusohjelmassa koulutuksen tavoitteena on opiskelijoiden osallistuminen oppimisprosessiin. Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Pyrkimyksenä on rohkaista opiskelijaa luomaan suhdetta sosiaalialan työhön omista henkilökohtaisista lähtökohdistaan käsin. Didaktisena periaatteena osallisuus tarkoittaa sitä, että koulutuksen aikana opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus olla aktiivisesti luomassa omaa oppimispolkua ja mahdollisuutta vaikuttaa opetuksen toteutumiseen. Osallisuuden edistämiseksi opetuksessa käytetään vuorovaikutuksellisia opetusmenetelmiä sekä opiskelijoiden aktiivista osallistumista vertaisryhmätoimintaan. Opiskelijoiden osallisuus opetuksen kehittämistyössä mahdollistetaan keräämällä opiskelijoilta säännöllisesti palautetta opetuksen toteutumisesta.

b) Dialogisuus näkyy koulutuksessa vuorovaikutuksellisina oppimistilanteina. Oppimisessa edetään kohti opetussuunnitelman tavoitteita yhdessä oppien, huomioiden opiskelijoiden kokemukset ja kiinnostusten kohteet opintojakson sisällöissä. Kaikkien mielipiteitä arvostetaan ja kuunnellaan tasapuolisesti niin, että keskustelun kuluessa voidaan luoda asiaan yhdessä uusia näkökulmia. Keskustelua ja opiskelijoiden välistä

vuorovaikutusta tukevat muun muassa ryhmätööt, kasvuryhmätyöskentely, seminaarit, harjoitukset ja muut yhteistoiminnalliset oppimistavat.

c) Toiminnallisuus on inhimillisen elämän perusasioita ja yksi sosiaalipedagogiseen orientaatioon sisältyvä toimintaperiaate. Toiminnallisuuden avulla ihminen oppii ensin ymmärtämään itseään, omia tunteitaan ja niiden yhteyttä elettyyn ja koettuun. Ne edistävät yksilön kykyä ymmärtää laajasti toisia ihmisiä ja elämää. Sosiaalialan työssä toiminnalliset menetelmät auttavat ihmisiä rakentamaan omaa maailmankuvaa ja elämäntulkintaa. Oman itsensä tunteminen tukee ammatillista kasvua, joka kumpuaa refleksiivisestä työtoteesta. Refleksiivisyys on tietoisuutta omasta ajattelusta ja toiminnasta ja siihen liittyvistä tottumuksista. Yksilö on entistä paremmin tietoinen arvoistaan, käyttämistään käsitteistä ja päättelytavoistaan. Lisäksi refleksiivisyys tukee kriittistä suhtautumista ympäröivään kulttuuri- ja toimintaympäristöön. Refleksiivisyys tukee ammatillista kasvua ja oman identiteetin rakentumista. Tässä koulutuksessa toiminnallisuus näkyy ryhmätöinä, erilaisina projekteina, toiminnallisina opetusmenetelminä ja harjoituksina.

d) Elämyksellisyys tarkoittaa sitä, että oppimistilanteissa nousevat tunteet, kokemukset ja asenteet kiinnitetään uuden asian oppimiseen. Reflektion avulla muodostetaan käsitteitä ja ajatusmalleja, joiden avulla muodostuu ymmärrys opittavasta asiasta. Elämyksellisyys toteutuu refleктоimalla harjoittelujaksoja ja asiakastapausharjoituksia sekä luovien ja toiminnallisten menetelmien sekä kasvuryhmätyöskentelyn ja erilaisten ongelmanratkaisutaitojen kehittävien harjoitusten yhteydessä.

e) Yhteisöllisyys ja yhteistoiminnallisuus Yhteisöllisyys kehittyy vuorovaikutuksellisenä ilmiönä. Koulutuksessa opiskelijoiden ryhmäidentiteetti sosiaalialan tulevina ammattilaisina muodostuu konkreettisen toiminnan seurauksena. Tavoitteena on, että ryhmästä syntyy toiminnallinen yhteisö, jonka jokainen jäsen oppii kantamaan vastuuta paitsi omasta myös muiden ryhmän jäsenten oppimisesta. Kokemus ryhmään kuulumisesta ja ryhmän jäsenenä olemisesta voimistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, jonka tuloksena kehittyy symbolista yhteisöllisyyttä, sen voidaan ajatella vahvistavan ammatillista ryhmäidentiteettiä. Sosiaalialan koulutusohjelmassa yhteisöllisyys ja yhteistoiminnallisuus näkyvät monimuotoisena ryhmätyöskentelynä: näkyvät kasvuryhmätyöskentelynä, ryhmäntentteinä ja erilaisina ryhmätöiden muotoina. Yhteistoiminnallinen oppiminen konkretisoituu erilaisissa opintojaksoihin liittyvissä hankkeissa, projekteissa ja produktionissa sekä toiminnallisten työmenetelmien ja -tapojen opiskelussa.

f) Arkilähtöisyys Tässä koulutuksessa arkilähtöisyys näkyy opiskelijan kunnioittamisena ja hänen arkensa ja elämämaailmansa tukemisena. Opiskelijoiden arki on mukana kohtaamisissa, dialogisissa opetusmenetelmissä ja reflektionissa. Käytännössä koulutusohjelman arki rakentuu opettajien ja opiskelijoiden välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä työskentelyssä sekä toiselle annetussa arvostuksessa ja huomioinnissa.

Jokainen opiskelija tekee henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) oman tutoropettajansa kanssa. HOPS sisältää opintojen ajallisen etenemisen suunnitelman. Kaikilla opiskelijoilla on oikeus aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen (AHOT). Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijalla on oikeus hakea hyväksilukua niistä opinnoista, joiden osaamisen hallinnan opiskelija pystyy osoittamaan. AHOT-prosessi on opiskelijoille nähtävissä sähköisessä tiedotus- ja verkko-opiskelu-ympäristössä, Repussa.

Sosiaalialan koulutusohjelman tuottama osaaminen

Sosiaalialan koulutusohjelman tuottama osaaminen liittyy ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleisiin kompetensseihin ja sosiaalialan ammatillisiin kompetensseihin. Ammattikorkeakoulututkinnon tuottama yleinen osaaminen liittyy oppimisen taitoihin, eettiseen osaamiseen, työyhteisöosaamiseen, innovaatio-osaamiseen ja kansainvälistymisosaamiseen. Sosiaalialan ammatillinen osaaminen liittyy seuraaviin osaamisalueisiin: sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistuva yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen osaaminen ja johtamisosaaminen. Opiskelijan tulee ammatillisessa kehityksessään saavuttaa mainitut yleiset valmiudet ja osaaminen.

Osaamisen arviointi

Arviointi ohjaa opiskelijaa tavoitteelliseen ja elinikäiseen oppimiseen ja arvioinnilla tuetaan opiskelijan ammatillisen asiantuntijuuden kasvun prosessia. Arviointi perustuu osaamisperustaiseen arviointiin, jolloin opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa opintojakson tavoitteisiin ja arviointikriteereihin, jotka ovat kuvattu opetussuunnitelmassa. Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan mahdollisimman hyvin toteuttaa osaamisen arviointia. Arvioinnin tulee olla oikeudenmukaista, monipuolista, luotettavaa ja läpinäkyvää. Arvioinnissa hyödynnetään opiskelijoiden tekemiä itse- ja vertaisarviointeja sekä työelämän edustajan arvioita. Opiskelijalla on mahdollisuus myös aiemmin tai muualla hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen (AHOT) jos opiskelijalla on aiemmin tai muualla hankittua osaamista, jota hän haluaa hyväksiluetuttaa osaksi tutkintoaan.

Opiskelijan on tärkeä saada opiskelun aikana ohjaavaa palautetta omasta kehitymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnin tulee olla kannustavaa ja motivoivaa ja haastaa opiskelijaa asettamaan omalle oppimiselleen tavoitteita sekä seuraamaan oman osaamisensa kehittymistä suhteessa ammattiin asettamiin kompetenssivaatimuksiin.

Opintojaksojen tavoitteet ja tasokuvaukset ovat arvioinnin pohjana, kuvaten tasoja seuraavasti:

1. perustason osaaminen (1 - 2)
2. kehittyvän tason osaaminen (3)
3. edistyneen tason osaaminen (4 - 5)

Opintojakson osaamisen arvioinnissa opiskelija saa arvosanan arviointiasteikolla 1 - 5 tai hyväksyty -merkinnän.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

Sosiaali- ja terveysalan opintoihin liittyvä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta perustuu työelämä- ja hanketoimijoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Opiskelija syventää sekä koulutusalaansa asiantuntijaosaamista että tutkimus- ja kehittämisosaamistaan. Opetussuunnitelma sisältää opintojaksoja ja moduuleita, joihin linkitetään työelämä- ja hanketoimijalähtöistä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Opiskelijan toiminta kiinnittyy opetussuunnitelman mukaisiin osaamistavoitteisiin ja oppimiseen. Opinnäytetyö kytkeytyy vankasti tutkimus-, kehittämis- ja

innovaatiotoimintaan. Opinnäytetyö toteutetaan pääsääntöisesti työelämä- tai hanketoimijan toimeksiantona. Opinnäytetyön tuloksena saavutettu uusi tieto, toiminta, palvelu tai tuote on välittömästi työelämä- tai hanketoimijan hyödynnettävissä. Osa ohjautusta harjoittelusta voi toteutua yhdistettynä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan.

Kansainvälisyys

Kansainvälinen osaaminen on oleellinen osa sosiaali- ja terveystieteiden ammattitaitoa. Kansainvälistä kokemusta arvostetaan työmarkkinoilla, jossa korostuvat valmiudet kohdata erilaisista kulttuureista tulevia ihmisiä, kielitaito ja kyky työskennellä monikulttuurisessa ympäristössä. Opiskelijoiden kansainvälisten valmiuksien kehittymistä tuetaan koulutuksessa monin eri tavoin. Kansainvälistymisen tärkeimpiä muotoja ovat eri vaihto-ohjelmien (esim. Erasmus, Nordplus) kautta toteutuvat opiskelijavaihdot ulkomaille joko opiskelemaan partnerikorkeakouluun tai harjoitteluun, intensiivikurssit, vieraskieliset opintojaksot, saapuvat vaihto-opiskelijat ja -opettajat sekä osallistuminen koulutusalan verkostoihin, seminaareihin ja kansainvälisiin hankkeisiin. Sosiaali- ja terveysalalla on hyvät kansainväliset yhteydet ja opiskelijoita kannustetaan tekemään osa opinnoistaan ulkomailla opiskelijavaihtona. Ulkomailla suoritettavat opinnot hyväksiluetetaan osaksi opiskelijan opintoja ECTS-periaatteiden mukaisesti.

Kestävä kehitys

Sosiaalialan koulutusohjelmassa keskeisinä kestävä kehityksen ulottuvuuksina painottuvat sosiaalinen ja kulttuurinen ulottuvuus. Nämä sisältyvät luontevina sisällöllisinä osina opintokokonaisuuksiin. Sosiaalialan koulutusohjelmassa on tavoitteena tuottaa opiskelijalle kestävä kehitystä edistäviä metataitoja: ajattelun valmiuksia, tekemisen taitoja, olemisen taitoja sekä elämisen ja yhteisöllisyyden taitoja.

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA / Rakenne 2013 - 2014

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto 210 op

Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehto 210 op

KOULUTUSOHJELMAN YHTEISET MODUULIT 127 OP

Sosiaalialan kehittyvä ammatillinen osaaminen 10 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa reflektoida ammatillista kasvuaan yksin ja muiden kanssa
- kehittää omaa sosiaalialan ammatti-identiteettiään
- lisää itsetuntemustaan tutkivan ja osallistavan taiteen avulla
- löytää erilaisia keinoja itseilmaisuuksiin ja toisen kuunteluun
- osaa toimia tavoitteellisesti työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
- syventää viestinnän taitojaan osana sosiaalialan ammatti-identiteettiään.

08SOKE1 Tutorointi 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja ammatillisesta kehitymisestään
- asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen
- arvioida omaa oppimistaan
- hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä
- kuvata omia arvojaan ja asenteitaan suhteessa erilaisiin sosiaalisiin ilmiöihin
- toimia reflektoiden sosiaalialan työssä.

Sisältö

Perehtyminen opintoihin yhdessä ryhmän ja opettajatutorin kanssa, henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS), aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT), portfolioprosessin työstäminen koko koulutuksen ajan pienryhmätyöskentelyssä, eri opintojen (ammatilliset opinnot, harjoittelut, hankkeet, vapaasti valittavat ja yhteiset perusopinnot) opintokokemusten ohjaaminen osaksi sosiaalialan ammatillisen kasvun prosessia, refleksiivisyys osana sosionomin ammatillista asiantuntijuutta.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivinen osallistuminen kaikkiin ryhmätyöskentelyihin, portfolio, yksilö- ja pienryhmäohjaus.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Arviointikriteerit: Ilmoitetaan opintojakson aluksi

Opiskelumateriaali

Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammatina sosionomi. Helsinki: WSOY.

Viinamäki, L. (toim.) 2010. Sosionomin ammatti ja työ 2010 - 2025. Havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profiilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisu. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 3/2010.

08SOKE2 Osallistava taide itsetuntemuksen välineenä 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- lisää itsetuntemustaan ja reflektointitaitojaan tutkivan ja osallistavan taiteen avulla
- osaa jakaa kokemaansa yhdessä toisten kanssa
- kehittyy itseilmaisussaan ja sosiaalisissa taidoissaan
- kehittää luovuuttaan ja uskallustaan toimia itselleen ominaisella tavalla
- rakentaa aktiivisesti osallistamalla oman opiskeluryhmänsä yhteisöllisyyttä.

Sisältö

Erlaisia taidelähtöisiä työtapoja, muun muassa tarinallisuus, musiikki ja äänimaisemat, draamatyöskentely, kehontuntemus ja liike, kuvallinen ilmaisu.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, joka koostuu erilaisesta luovasta toiminnasta. Kokemuspäiväkirja, toiminnallinen ryhmätyöskentely.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty

Arviointikriteerit: Ilmoitetaan opintojakson aluksi

01SUO Asiantuntijaviestintä

(Sisältää 01SUOA Asiantuntijaviestinnän osion 3 op ja 01PINFO Informaatiolukutaidon 1 op.)

(Lahden ammattikorkeakoulun yhteisiä perusopintoja www.lamk.fi opiskelija, opinto-opas, nuorten opinto-opas, yhteisten perusopintojen opas)

Sosiaalipedagoginen asiakastyö 20 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa sosiaalipedagogisen ajattelun lähtökohtia ja jäsentää sosiaalipedagogista ammatillisuutta
- erotella sosiaalialan arvoja ja ammattieettisiä periaatteita
- reflektoida asiakastyötä yksin ja yhdessä muiden kanssa
- soveltaa tavoitteellista asiakastyö prosessia ja projektimaista työtapaa yksilö- ja ryhmätasolla.

08SOAS1 Sosiaalipedagogiikan ja sosiaalialan asiakastyön perusteet 8 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa sosiaalipedagogisen ajattelun lähtökohtia ja jäsentää sosiaalipedagogista ammatillisuutta ihmisen arjessa toteutuvana työnä
- erotella sosiaalialan arvoja ja ammattieettisiä periaatteita sosionomin työssä
- tunnistaa erilaisia ihmiskäsityksiä ja kuvata omaa ihmiskäsitystään
- kuvata erilaisia asiakastyön orientaatioita
- rakentaa ja soveltaa tavoitteellisen asiakastyön prosessia
- paikantaa asiakkaan kulttuurisessa kontekstissaan.

Sisältö

Sosiaalipedagogisen ajattelun ja toiminnan lähtökohdat, sosiaalialan eettiset periaatteet, sosiaalialan ammatillinen vuorovaikutus, sosiokulttuurinen innostaminen.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, kirjalliset tuotokset, tentti, toiminnallinen projektityöskentely.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa tutkia ja arvioida sosiaalialan työn periaatteita
- osaa perustella omaa ihmiskäsitystään
- osaa analysoida sosiaalipedagogisen ajattelun lähtökohtia
- osaa rakentaa ja soveltaa tavoitteellisen asiakastyön prosessia
- osaa erotella erilaisia asiakastyön vuorovaikutustyyliä ja kulttuurisia konteksteja

3

- osaa jäsentää erilaisia sosiaalialan työn periaatteita
- osaa määritellä omaa ihmiskäsitystään
- osaa soveltaa sosiaalipedagogiikan ajattelun lähtökohtia
- osaa antaa esimerkkejä asiakastyön prosessimaisuudesta
- osaa vertailla erilaisia asiakastyön vuorovaikutustyyliä ja kulttuurisia konteksteja

1

- osaa tunnistaa sosiaalialan työn periaatteita
- osaa tunnistaa erilaisia ihmiskäsityksiä
- osaa määrittellä mitä sosiaalipedagogiikka on/mitä sosiaalipedagogiikalla ymmärretään
- osaa tunnistaa asiakastyön prosessimaisuuden
- osaa nimetä erilaisia asiakastyön vuorovaikutustyyliä ja kulttuurisia konteksteja

Opiskelumateriaali

Arki, arvot, elämä, etiikka - sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. 2005. Helsinki: Talentia.
Toikko, T. 2005. Sosiaalityön ideat. Johdatus sosiaalityön historiaan. Tampere: Vastapaino.
Juujärvi, S., Myrsky, L. & Pessa, K. 2007. Eettinen herkkyyden ammatillisessa toiminnassa. Jyväskylä: Tammi, 1 - 102.
Mönkkönen, K. 2007. Vuorovaikutus: dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita.
Hämäläinen, J. & Kurki, L. 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: WSOY.
Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.
Hänninen, S., Karjalainen, J. & Lahti, T. 2005. Toinen tieto: Kirjoituksia huono-osaisuuden tunnistamisesta.

08SOAS2 Projektityö ja projektiosaaminen 3 op

Osaamistavoitteet

- Opiskelija
- tuntee projektimaisen työtavan ja sen merkityksen sosiaalialan kehittämisessä
  - osaa laatia projektisuunnitelman ja projektiraportin
  - kehittyä arvioimaan projektityön prosessia ja tuloksia.

Sisältö

Projekti sosiaalialan työn kehittämisen välineenä, projekti prosessina, projektin suunnittelu, toteutus ja arviointi, projektin raportointi.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, toiminnallinen projektityöskentely, kirjalliset tuotokset.
Arviointi asteikolla hyväksyty/hylätty.
Arviointikriteerit:
Hyväksytty

- osaa löytää ja selittää projektimaisen työtavan ja sen merkityksen sosiaalialan kehittämisessä
- osaa käyttää projektisuunnitelmaa projektitoiminnassa
- osaa dokumentoida ja laatia projektiasiakirjoja hyvää raportointitapaa noudattaen
- osaa arvioida omaa ja ryhmän toimintaa sekä projektityön prosessia ja tuloksia (arvioiva ajattelu)

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan opintojakson yhteydessä

08SOAS3 Ryhmänohjaustaidot 3 op

Osaamistavoitteet

- Opiskelija
- tuntee ryhmän käytön mahdollisuudet ja haasteet sosiaalialan työmenetelmänä
  - havainnoi, tunnistaa ja analysoi ryhmäilmiöitä ja vaikuttaa niihin vastuullisesti sekä ryhmän jäsenen että ryhmän ohjaajan näkökulmasta
  - osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellisen ryhmän ohjauksen sekä soveltaa erilaisia osallistavia menetelmiä
  - ymmärtää palautteenannon merkityksen ja kehittyä palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa
  - tuntee ryhmäilmiön ja ryhmänohjauksen keskeiset lähestymistavat.

Sisältö

Ryhmän merkitys sosiaalialan asiakastyössä, ryhmäprosessi ja ryhmädynamiikka, ryhmänohjauksen periaatteet ja keinot, toiminnalliset ja osallistavat menetelmät, ohjaajana kehittyminen, palautetaidot, ryhmän ohjauksen etiikka.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot ja harjoitukset, ohjattu toiminnallinen ryhmän ohjaus, oppimispäiväkirja.
Arviointi asteikolla 1 - 5.
Arviointikriteerit:
5

- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellisen ryhmän ohjauksen sekä soveltaa erilaisia osallistavia menetelmiä
- havainnoi, tunnistaa ja analysoi ryhmäilmiöitä ja vaikuttaa niihin vastuullisesti sekä ryhmän jäsenen että ryhmän ohjaajan näkökulmasta
- analysoi ryhmänohjauksen keskeisten lähestymistapojen soveltuvuutta eri toimintaympäristöissä
- antaa ja ottaa vastaan palautetta rakentavasti

3

- tuntee ryhmän käytön mahdollisuudet ja haasteet sosiaalialan työmenetelmänä

-osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida jossain määrin tavoitteellista ryhmänohjausta ja pyrkii soveltamaan joitakin osallistavia menetelmiä
-havainnoi ja tunnistaa ryhmäilmiöitä ja pyrkii vaikuttamaan niihin vastuullisesti sekä ryhmän jäsenen että ryhmän ohjaajan näkökulmasta
-nimeää ja kuvaa ryhmänohjauksen keskeisiä lähestymistapoja
-ymmärtää palautteenannon ja vastaanottamisen merkityksen

1

-antaa esimerkkejä ryhmän käytöstä sosiaalialalla
-osaa suunnitella ja toteuttaa ryhmälle toimintaa käyttäen osallistavia menetelmiä satunnaisesti
-kuvaa ryhmäilmiöitä sekä ryhmän jäsenen että ryhmän ohjaajan näkökulmasta
-nimeää joitakin ryhmänohjauksen lähestymistapoja
-on tietoinen palautteenannon ja vastaanottamisen tarpeellisuudesta

Opiskelumateriaali

Kopakkala, A. 2005. Porukka, jengi ja tiimi: ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita.
Heikkinen, A., Levamo, P., Parviainen, M. & Savolainen, A. 2007. Näe minut – kuule minua. Kokemuksia ryhmistä. SOCCAn ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja nro 11.

08SOAS6 Sosiaalialan asiakastyön harjoittelu 6 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa
- kuvata sosiaalialan asiakastyön moninaisuutta
- jäsentää sosiaalipedagogista ammatillisuutta ihmisen arjessa tehtävänä työnä
- toimia ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa
- toimia ammattieettisten periaatteiden ja arvojen mukaisesti.

Sisältö

Harjoittelu suoritetaan sosiaalipedagogisen työn eri toimintaympäristöissä joko julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimipaikoissa.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.
Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.
Arviointikriteerit: <http://reppu.lamk.fi/mod/page/view.php?id=49451>

Opiskelumateriaali

Arki, arvot, elämä, etiikka - sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. 2005. Helsinki: Talentia.
Harjoittelutehtävien yhteydessä ilmoitettava kirjallinen materiaali

Sosiaalipedagogisen työn toimintaympäristö 13 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa
-jäsentää yksilön ja yhteiskunnan suhdetta ja siihen liittyviä tekijöitä
-kuvata suomalaisen yhteiskunnan kehitysvaiheita ja muutossuuntia ja niiden vaikutuksia toteutettavaan sosiaalipolitiikkaan
-jäsentää sosiaalisia ilmiöitä ja ongelmia sosiologisesta ja sosiaalipoliittisesta näkökulmasta
-määrittellä yhteiskunnallisen tuki- ja palvelujärjestelmän ja sitä ohjaavan lainsäädännön sekä osaa soveltaa sitä koskevaa tietoa erilaisissa sosiaalialan toimintaympäristöissä.

08TOIM1 Yksilönä yhteiskunnassa 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa
-jäsentää yksilön ja yhteiskunnan suhdetta ja siihen liittyviä tekijöitä
-havainnoida ja analysoida erilaisia sosiaalisia ilmiöitä ja ongelmia
-huomioida erilaisia arvoja ja elämäntapoja ja toimia erilaisuutta kunnioittaen.

Sisältö

Sosiologia yhteiskuntatieteenä, yhteiskunnan rakenne ja toiminta, ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt ja niiden vaikutus ihmisten arkielämään, arvot ja elämäntavat, huono-osaisuuden ja poikkeavuuden problematiikka.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kenttäänalysitehtävä, kirjallinen tuotos, seminaari.
Arviointi asteikolla T1 - K5.
Arviointikriteerit:

5

- osaa analysoida yksilön ja yhteiskunnan suhdetta ja siihen liittyviä tekijöitä
- osaa eritellä erilaisia sosiaalisia ilmiöitä ja ongelmia
- osaa huomioida erilaisia arvoja ja elämäntapoja ja toimia ohjausta hyödyntäen tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti

3

- osaa jäsentää yksilön ja yhteiskunnan suhdetta ja siihen liittyviä tekijöitä
- osaa nimetä erilaisia sosiaalisia ilmiöitä ja ongelmia
- osaa nimetä erilaisia arvoja ja elämäntapoja ja toimia ohjausta hyödyntäen erilaisuutta kunnioittaen

1

- osaa kuvata yksilön ja yhteiskunnan suhdetta ja siihen liittyviä tekijöitä
- osaa tunnistaa erilaisia sosiaalisia ilmiöitä ja ongelmia
- osaa tunnistaa erilaisia arvoja ja elämäntapoja ja toimia ohjatusti erilaisuutta kunnioittaen

Opiskelumateriaali

Kolkka, M., Mantela, J., Holopainen, A., Louhela, J., Packalen, L. & Kaisvuo, T. 2009. Yhteiskunnallinen osaaminen. Helsinki: Kirjapaja Aro & Jokivuori: Klassinen sosiologia ja moderni maailma.2010
Muu materiaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

08TOIM2 Yhteiskunnan muutos ja sosiaaliturva 7 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- jäsentää yhteiskunnallisia muutostekijöitä ja niiden yhteyttä sosiaaliseen turvallisuuteen
- osaa ohjata asiakasta sosiaaliturvan tuki- ja palvelujärjestelmässä ja siihen liittyvän tiedon hakemisessa
- määrittää kunnallishallintoa ja sosiaalialan työtä ohjaavan lainsäädännön pääpiirteissään.

Sisältö

Sosiaalipolitiikka yhteiskuntatieteenä, yhteiskunnan ja elämäntavan muutos suhteessa sosiaalipolitiikkaan, sosiaalipolitiikan toteuttamismallit, ajankohtainen hyvinvointitutkimus, sosiaaliturvan tuki- ja palvelujärjestelmä ja sitä ohjaava lainsäädäntö, sosiaalihuollon asiakkaan asema ja oikeudet.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, aikamatkatehtävä, sosiaalipalvelutehtävä, lainsäädännön verkko-opiskelu (sosiaali- ja kunnallislainsäädäntö).

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa analysoida yhteiskunnallisia muutostekijöitä ja niiden yhteyttä sosiaaliseen turvallisuuteen
- osaa eritellä ja antaa esimerkkejä sosiaaliturvan tuki- ja palvelujärjestelmästä ja ohjata asiakasta siihen liittyvän tiedon hakemisessa
- osaa kuvata ja eritellä kunnallishallintoa ja sosiaalialan työtä ohjaavan lainsäädännön pääpiirteissään

3

- osaa jäsentää yhteiskunnallisia muutostekijöitä ja niiden yhteyttä sosiaaliseen turvallisuuteen
- osaa kuvata sosiaaliturvan tuki- ja palvelujärjestelmää ja ohjata asiakasta jossain määrin siihen liittyvän tiedon hakemisessa
- osaa kuvata kunnallishallintoa ja sosiaalialan työtä ohjaavan lainsäädännön pääpiirteissään

1

- osaa kuvata yhteiskunnallisia muutostekijöitä ja niiden yhteyttä sosiaaliseen turvallisuuteen
- osaa kuvata sosiaaliturvan tuki- ja palvelujärjestelmän osia ja ohjata asiakasta tiedon hakemisessa
- osaa nimetä kunnallishallintoa ja sosiaalialan työtä ohjaavaa lainsäädäntöä

Opiskelumateriaali

Karisto, A., Takala, P. & Haapola, I. 1998. Matkalla Nykyaikaan – elintason, elämäntavan ja sosiaalipolitiikan muutos. Helsinki: WSOY.
Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2006 *tai 2011*. Turvaverkko vai trampoliini. Sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: WSOY.
Kananoja, A., Niiranen, V. & Jokiranta, H. 2008. Kunnallinen sosiaalipolitiikka. Osallisuutta ja yhteistä vastuuta. Helsinki: PS-kustannus..
Muu materiaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

01PRUO Ruotsin kieli 3 op

(Lahden ammattikorkeakoulun yhteisiä perusopintoja: www.lamk.fi opiskelija, opinto-opas, nuorten opinto-opas, yhteisten perusopintojen opas, sisältää Ruotsin kielen kirjallisen ja suullisen osuuden)

Kehittyvä kasvatusosaaminen 11 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- kuvata ja analysoida ihmisen yksilöllistä kasvua ja kehitystä

- tarkastella kasvua ja kehitystä perhekontekstissa
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustoimintaa
- muodostaa oman kasvatusnäkömyksen
- tukea perhettä kasvatustehtävässään.

KEKA1 Ihmisen kasvun ja kehityksen tukeminen 7 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- jäsentää ihmisen psykososiaalista kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- havainnoida ja tunnistaa ihmisen kehityksen yksilöllisiä ilmenemismuotoja
- hallita erilaisia kasvatusteorioita ja -käsityksiä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustoimintaa
- kuvata ja perustella omaa kasvatus- ja ohjausnäkemystään.

Sisältö

Ihmisen kehitykseen liittyvät peruskäsitteet ja -teoriat, ihmisen kasvatukseen ja ohjaamiseen liittyvät peruskäsitteet ja -teoriat, erilaiset oppimiskäsitykset, kasvatus- ja ohjaustoiminta.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, toiminnallinen projektityöskentely (Salppuri), kirjalliset tuotokset tai tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustoimintaa huomioiden asiakkaan kehitys- ja ikätaso
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida lapsilähtöistä, luovaa, elämyksellistä turvallista ja perheitä huomioivaa kertaluontoista lapsiparkkitoimintaa
- osaa vertailla ja antaa esimerkkejä erilaisista oppimis- ja ohjauksikäsitteistä
- osaa analysoida ja arvioida oman kasvatuskäsityksen taustalla olevia lähtökohtia ohjaussuhteessa

3

- osaa suunnitella ja toteuttaa tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustoimintaa huomioiden asiakkaan kehitys- ja ikätaso
- osaa nimetä ja antaa esimerkkejä erilaisista oppimis- ja ohjauksikäsitteistä
- tunnistaa ja selittää oman kasvatuskäsityksen taustalla olevia lähtökohtia

1

- osaa ohjatusti suunnitella ja toteuttaa tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustoimintaa huomioiden asiakkaan kehitys- ja ikätaso
- osaa nimetä erilaisia oppimis- ja ohjauksikäsitteitä
- tunnistaa oman kasvatuskäsityksen taustalla olevia lähtökohtia

Opiskelumateriaali

Nurmi, J.-E. ym. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.

Turunen, K.E. 2005. Ikävaiheiden kriisit. Jyväskylä: Atena.

Onnismaa, J. 2007. Ohjaus- ja neuvontatyö. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Helsinki: Gaudeamus.

08KEKA2 Perhe ihmisen kasvu ympäristönä 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tarkastella perhettä yhteiskunnan perusrakenteena sekä muuttavana ja monimuotoisena instituutiona
- huomioida perheen merkityksen ihmisen kasvu- ja kehitysympäristönä
- kunnioittaa monimuotoisten perheiden erilaisuutta.

Sisältö

Perhe muuttuvassa yhteiskunnassa, parisuhde, vanhemmuus, perheen elämänkaari.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kirjalliset tuotokset tai tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa eritellä perheen merkitystä ihmisen kasvu- ja kehitysympäristönä
- osaa tulkita vanhemmuuden tehtäviä perheen elämänkaaren eri vaiheissa

3

- osaa kuvata perheen merkitystä ihmisen kasvu- ja kehitysympäristönä
- osaa esitellä vanhemmuuden tehtäviä perheen elämänkaaren eri vaiheissa

1

- osaa tunnistaa perheen merkitystä ihmisen kasvu- ja kehitysympäristönä
- osaa nimetä vanhemmuuden tehtäviä perheen elämänkaaren eri vaiheissa

Opiskelumateriaali

Helminen, J. (toim.) 2006. Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rönkä, A. & Kinnunen, U. (toim.) 2002. Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. (toim.) 2009. Perhe-elämän paletti – Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Building Multicultural Competence 18 op

Learning outcomes

The student

- perceives cultural diversity in the society
- reflects his/her own cultural framework
- is able to act in multicultural and international co-operation
- enhances cultural sensitivity in the work with clients
- gains English language skills.

08KOOD ENGLISH LANGUAGE 3 ECTS

(Lahden ammattikorkeakoulun yhteisiä perusopintoja www.lamk.fi opiskelija, opinto-opas, nuorten opinto-opas, yhteisten perusopintojen opas)

08ENGLAN English Language 3 op

(Lahden ammattikorkeakoulun yhteisiä perusopintoja www.lamk.fi opiskelija, opinto-opas, nuorten opinto-opas, yhteisten perusopintojen opas)

08MULTI5 Child's Rights / 3 op

Learning outcomes

The student

- is aware of the convention of the rights of a child
- adapts contents of the convention as a basis of professional work
- is aware of violations of child's rights locally, nationally and globally.

Contents

Convention of the Rights of a Child.

Teaching methods and assessment

Activating lectures, individual and group work.

Evaluation grade passed/failed.

Assessment criteria:

- recognizes the meaning of the convention of the rights of a child
- recognizes child's rights in professional issues

material package provided by the lecturer.

08MULTI6 Human Rights 3 op

Learning outcomes

The student

- is aware of the universal declaration of human rights
- understands the meaning of human rights in professional work
- is aware of violations of human rights locally, nationally and globally.

Contents

Declaration of the Human Rights.

Teaching methods and assessment

E-learning

Evaluation grade passed/failed.

Assessment criteria:

- recognizes the meaning of the universal declaration of human rights
- recognizes human rights in professional issues

08MULTI2 Constructors of Well-Being – General Perspective 5 op

Learning outcomes

The student

- is familiar with the social and health care structures, professions and their missions as a constructor of human well-being
- understands the contribution of his own and different professions to the well-being structure nationally and European-wide
- understands the possibilities of entrepreneurial working when producing well-being
- understands the concept of well-being in different contexts (physical, mental, psychological, social, cultural)
- has the competences to study in a multi-professional and multi-cultural working group
- gains language skills and broadens his English vocabulary when discussing professional matters
- respects the work and ideas of different professions in the social and health care.

Contents

Structure of social and health care system in Finland, social and health care professions and their competences in Finland, interprofessional co-operation, changes in a society, future challenges and entrepreneurial way of working in the social and health care field.

Teaching methods and assessment

E-learning (includes one starting lecture).
Evaluation grade passed/failed.

Assessment criteria:

- describes well-being as a multiple phenomenon
  - recognizes the structure of social and health care
  - describes own profession as a part of interprofessional work in social and health care
- recognizes the positive value of interprofessional work

08MULTI3 Multicultural Work 5 op

Learning outcomes

The student

- understands multiculturalism and its' challenges from society and individual perspective
- is able to recognize and analyze the situation of different ethnic groups and their participation in the society
- is able to professional supporting of integration processes and cultural sensitive practices.

Contents

Multiculturalism, ethnic identity, intercultural communication, multicultural social-pedagogical immigrant work and cultural-sensitive practices, multicultural competence.

Teaching methods and assessment

Activating lectures, exercises, excursions.

Evaluation grade 1 - 5.

Assessment criteria:

5

- analyzes multiculturalism and its' challenges from society and individual perspective
- analyzes the situation of different ethnic groups and their participation in the society
- enhances participation in professional supporting of integration processes and cultural sensitive practices.

3

- understands multiculturalism and its' challenges from society and individual perspective
- knows the situation of different ethnic groups and their participation in the society
- is able to plan a counseling integration processes and to find relevant cultural sensitive practices.

1

- recognizes characteristics of multiculturalism and its' challenges from society and individual perspective
- recognizes the situation of different ethnic groups and their participation in the society
- knows integration support related contexts and cultural sensitive practices.

Material

Current material to be informed at the beginning of the course.

08MULTI4 Constructors of Well-Being - Family Perspective 2 op

Learning outcomes

The student

- is able to strengthen family well-being in collaboration with social and health care professionals

- enhances multi-cultural competence
- understands and applies multi-professional and "network based" methods in supporting family well-being
- consults and utilizes the expertise of different professions in social and health care in supporting family well-being.

Contents

Multiprofessional ways to support multicultural families in different life situations, social and health care services for families, multiprofessional orientation to network based methods.

Teaching methods and assessment

Casework, demonstration, lectures, individual work.

Evaluation grade passed /failed.

Assessment criteria:

Will be informed in the beginning of the course.

Material

Current material to be informed at the beginning of the course

Huono-osaisuuden tunnistaminen ja sosiaalipedagoginen muutostyö 29 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa analysoida yhteiskunnallista huono-osaisuutta ja epätasa-arvoa tuottavia rakenteita ja prosesseja
- toimi asiakaslähtöisesti ja tavoitteellisesti yksilö-, ryhmä- ja yhteisötason muutostyössä
- kykenee sosiaalialan ammatillisuuden edellyttämään eettiseen reflektioon
- osaa toimia arvovirta- ja sisäilmiötilanteissa
- tuo esiin sosiaalialan näkökulmia moniammatillisessa yhteistyössä.

08HUTU1 Lastensuojelu 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa arvioida lastensuojelun oikeutuksen, perustan ja merkityksen
- tiedostaa lastensuojelun keskeiset periaatteet ja sisällöt sekä osaa soveltaa niitä käytännössä
- tunnistaa sosionomin ammatillisen osaamisen ja tehtävät lastensuojelussa
- osaa käyttää yksilö-, perhe- ja verkostotyön työmenetelmiä lastensuojelussa
- toimii reflektiivisesti ja eettisesti lastensuojelutyössä.

Sisältö

Lastensuojelutyön keskeiset periaatteet ja käsitteet, ennaltaehkäisevä ja lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelutyö, lastensuojelutyö erilaisissa toimintaympäristöissä, lastensuojelutyö muutostyönä, lastensuojelutyön eettiset kysymykset ja pahan kohtaaminen.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, verkko-opetus ja tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa soveltaa lastensuojelulakia käytännössä

- osaa arvioida yksilö-, perhe- ja verkostotyön menetelmiä kriittisesti ja pyrkii kehittämään niitä
- osaa arvioida lastensuojelun oikeutusta ja perustaa sekä lastensuojelun merkitystä

3

- tietää lastensuojelulain keskeiset periaatteet ja osaa antaa esimerkkejä sen soveltamisesta
- tunnistaa sosionomin ammatillisen osaamisen ja tehtävät lastensuojelussa
- osaa käyttää yksilö-, perhe- ja verkostotyön työmenetelmiä asiakaslähtöisesti

1

- tietää lastensuojelulain keskeiset periaatteet
- osaa käyttää yksilö-, perhe- ja verkostotyön työmenetelmiä lastensuojelussa
- osaa määrittellä lastensuojelun oikeutusta ja perustaa

Opiskelumateriaali

Bardy, M. (toim.) 2009. Lastensuojelutyön ytimissä. Helsinki: Yliopistopaino.

Forsberg, H., Ritala-Koskinen, A. & Törrönen, M. (toim.) 2006. Lapset ja sosiaalityö. Kohtaamisia, menetelmiä ja tiedon uudelleenarviointia. Jyväskylä: PS-kustannus.

Laakso, R. 2009. Arjen rutiinit ja yllätykset – etnografia lastenkotityöstä. Tampere: Acta Universitatis Tamperensis 1444.

Muu materiaali ilmoitetaan myöhemmin.

08HUTU2 Perhetyö 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää perhetyön luonteen sosiaalialan työmuotona ennaltaehkäisevässä sekä lapsi- ja perhekohtaisessa lastensuojelussa
- tiedostaa arki- ja perhelähtöisyyden merkityksen toiminnan perustana
- harjaantuu tukemaan erilaisissa elämäntilanteissa olevia perheitä ja toimimaan perheiden läheisverkostoissa osallisuuttaan tukien
- ymmärtää perhetyöhön liittyvän tuen ja kontrollin problematiikkaa
- on harjaantunut tunnistamaan perheen tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä ja edistämään perheen hyvinvointia sosiaalisen asiantuntijana
- harjaantuu toimimaan moniammatillisissa yhteistyöverkostoissa.

Sisältö

Perhetyö sosiaalialan työmuotona ja lapsen edun turvaajana, perhetyön käsitteellinen ja toiminnallinen hajanaisuus, perhetyössä toimimisen monet kehukset, perhetyön tilannekohtaisuus, perhetyössä käytettäviä työ- ja arviointimenetelmiä, perheväkivalta, perhetyössä kohdattavia haasteita.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, itsenäinen työskentely, tentti/oppimispäiväkirja, opintokäynnit

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- kehittää perhetyötä arki- ja perhelähtöisyyden näkökulmasta
- tarkastelee moniammatillisen yhteistyöverkoston toimintaa kriittisesti
- analysoi tuen ja kontrollin problematiikkaa
- kommentoi ja perustelee perhetyön luonnetta sosiaalialan työmuotona ennaltaehkäisevässä sekä lapsi- ja perhekohtaisessa lastensuojelussa

3

- analysoi arki- ja perhelähtöisyyttä toiminnan perustana
- vertailee (tekee johtopäätöksiä) moniammatillisen yhteistyöverkoston toimintaa perheen hyvinvoinnin näkökulmasta
- tunnistaa tuen ja kontrollin ristiriidan ja osaa antaa esimerkkejä siitä
- löytää tukimuotoja erilaisissa elämäntilanteissa oleville perheille ja osaa tarkastella niiden sopivuutta perhe- ja asiakaslähtöisesti

1

- antaa esimerkkejä arki- ja perhelähtöisestä toiminnasta
- nimeää moniammatillisen yhteistyöverkoston toimintaan liittyviä tekijöitä
- tunnistaa tuen ja kontrollin ristiriidan
- määrittelee perhetyön luonnetta sosiaalialan työmuotona
- löytää tukimuotoja erilaisissa elämäntilanteissa oleville perheille
- tunnistaa perheen tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä

Opiskelumateriaali

Heino, T. 2008. Lastensuojelun avohuolto ja perhetyö: kehitys, nykytila, haasteet ja kehittämisehdotukset. Selvitys lastensuojelun kehittämisohjelmalle. Työpapereita 9/2008. Helsinki: Stakes.

Hokkanen, L. & Sauvola, M. (toim.) 2006. Puhumattomat paikat. Puheenvuoroja perheestä. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisuja. 22. 2006.

Jallinoja, R. 2010. Vieras perheessä. Helsinki: Gaudeamus.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä & M. Virolainen, A. 2007. Perheen parhaaksi, perhetyön arkea. Helsinki: Edita.

Myllärniemi, A. 2007. Lastensuojelun avohuollon ammattikäytäntönä – jäsenyyksiä perhetyöstä toimintatutkimuksen valossa. Heikki Waris -instituutti. 6/2007. Soccan ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja.

Muu materiaali ilmoitetaan myöhemmin.

08HUTU3 Päihdetyö 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa analysoida päihteidenkäyttöä monialaisena ja laaja-alaisena ilmiönä
- tunnistaa ja arvioi päihderiippuvuuden syntyyn liittyviä tekijöitä
- analysoi päihteiden käyttöön ja päihteidenkäyttäjien liittyviä asenteita
- perehtyy ennaltaehkäisevään päihdetyöhön, päihdekuntoutukseen ja jälkihoitoon erilaisissa toimintaympäristöissä.

Sisältö

Päihteet, päihderiippuvuus, ehkäisevä- ja korjaava päihdetyö, päihdelainsäädäntö ja päihdepalvelujärjestelmä, haittojen minimointi, motivointityö ja muutosprosessi, sosiaalisen asiantuntijuus päihdetyössä.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kirjallisuuteen tutustuminen, tentti/oppimispäiväkirja, opintokäynnit.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa analysoida päihteidenkäyttöä monialaisena ja laaja-alaisena ilmiönä
- kommentoi ennaltaehkäisevää päihdetyötä, päihdekuntoutusta ja jälkihoitoa erilaisissa toimintaympäristöissä
- analysoi päihteiden käyttöön ja päihteidenkäyttäjien liittyviä asenteita

3

- tunnistaa ja tutkii päihderiippuvuuden syntyyn liittyviä tekijöitä
- analysoi ennaltaehkäisevää päihdetyötä, päihdekuntoutusta ja jälkihoitoa erilaisissa toimintaympäristöissä

1

- ymmärtää päihteidenkäyttöä monialaisena ja laaja-alaisena ilmiönä
- tunnistaa päihderiippuvuuden syntyyn liittyviä tekijöitä
- perehtyy ennaltaehkäisevään päihdetyöhön, päihdekuntoutukseen ja jälkihoitoon erilaisissa toimintaympäristöissä
- löytää päihteiden käyttöön ja päihteidenkäyttäjiin liittyviä asenteita

Opiskelumateriaali

Andersson, M., Hyytinen, R. & Kuorelahti, M. (toim.) Vauvan parhaaksi. Kuntoutuminen päihteistä, odotus- ja vauva-aikana. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto 38.

Hyytinen, R. 2007. Lapsi, huumeperhe ja toivo. Lapsen todellistuminen huumeperheen kuntoutusprosessissa. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto 37.

Kaipio, K. & Ruisniemi, A. (toim.) 2009. Ihan oikea ihme. Kirjoituksia päihdetyöstä. Jyväskylä: Vapaan alkoholistihuollon kannatusyhdistys - VAK ry.

Kuusisto, K. 2010. Kolme reittiä alkoholismista toipumiseen. Tutkimus muutoksesta hoidon ja vertaistuen avulla sekä ilman professionaalista hoitoa.

Väyrynen, S. 2007. Usvametsän neidot. Tutkimus nuorten naisten elämästä huume kuvioissa. Acta Universitatis Lapponiensis 118.

Muu materiaali ilmoitetaan myöhemmin.

08HUTU4 Mielenterveystyö 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa eritellä mielenterveyteen liittyvien tekijöiden moninaisuutta
- osaa arvioida läheisten tuen tarvetta ja järjestää sitä tarvittaessa
- tunnistaa sosionomin ammatillisen osaamisen ja tehtävät mielenterveystyön monialaisissa toimintaympäristöissä
- toimii asiakaslähtöisesti ja tavoitteellisesti yksilö-, ryhmä- ja yhteisötason mielenterveystyössä.

Sisältö

Mielenterveys käsitteenä, psyykkiset häiriöt, kriisit ja traumat, mielenterveyslainsäädäntö ja palvelujärjestelmä, ennaltaehkäisemisen ja kuntoutumisen näkökulmia, Advocacy-asianajotyö.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kirjallisuuteen perehtyminen, tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa eritellä mielenterveyteen liittyvien tekijöiden moninaisuutta
- osaa arvioida läheisten tuen tarvetta asiakaslähtöisesti huomioiden alueen palvelujärjestelmän
- osaa eritellä sosionomin ja muiden toimijoiden ammatillisia osaamisalueita sekä arvioi niiden tuomaa synergiaetua
- osaa kehittää asiakaslähtöistä ja tavoitteellista mielenterveystyötä eri toimintaympäristöissä erilaisille asiakkaille

3

- nimeää mielenterveyteen liittyviä tekijöitä ja tarkastelee niiden suhdetta toisiinsa
- osaa arvioida läheisten tuen tarvetta asiakaslähtöisesti

- määrittelee sosionomin ammatillista osaamista mielenterveystyön monialaisissa toimintaympäristöissä
- toimii asiakaslähtöisesti ja tavoitteellisesti yksilö-, ryhmä- ja yhteisötason mielenterveystyössä

1

- nimeää mielenterveyteen liittyviä tekijöitä
- tunnistaa ja nimeää läheisten tuen tarpeita ja heille suunnattuja palveluja
- määrittelee mielenterveystyön monialaisia toimintaympäristöjä
- ymmärtää asiakaslähtöisyyden ja tavoitteellisuuden merkityksen yksilö-, ryhmä- ja yhteisötason mielenterveystyössä

Opiskelumateriaali

Kiviniemi, L., Läksy, M-L., Matinlauri, T., Nevalainen, K., Ruotsalainen, K., Seppänen, U-M. & Vuokila-Oikkonen, P. 2007. Minä mielenterveystyön tekijänä. Helsinki: Edita.

Koskisuus, J. 2004. Eri teitä perille: mitä mielenterveyskuntoutus on. Helsinki: Edita.

Lämsä A-L. 2012. Miltä musta tuntuu? Masennus ja siitä toipuminen. Juva. PS-kustannus.

Muu materiaali ilmoitetaan myöhemmin.

08HUTU5 Muutostyön harjoittelu 12 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa tukea ja ohjata tavoitteellisesti erilaisia asiakasryhmiä heidän arjessaan
- tunnistaa yhteiskunnallista huono-osaisuutta ja osaa tarkastella sosionomin ammatillista osaamista ja tehtäviä huono-osaisuuden lieventämisessä
- harjaantuu toimimaan sosiaalialan ammattilaisena muutostyössä
- tiedostaa asiakkaan puolelle asettuvan työtteen merkityksen
- harjaantuu toimimaan yhteistyöverkostoissa
- kykenee sosiaalialan ammatillisuuden edellyttämään eettiseen reflektioon.

Sisältö

Harjoittelu suoritetaan sosiaalipedagogisen muutostyön toimintaympäristöissä joko julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimipaikoissa lastensuojelussa, perhetyössä, päihde- tai mielenterveystyössä.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Arviointikriteerit: <http://reppu.lamk.fi/mod/page/view.php?id=49451>

Työyhteisö- ja yrittäjäosaaminen 26 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- soveltaa johtamiseen ja toimintojen organisointiin liittyviä peruskäsitteitä, teorioita ja toimintamalleja
- arvioida ja kehittää työyhteisön toimintaa
- analysoida ihmisen ja työyhteisön hyvinvointiin vaikuttavia asioita
- soveltaa tietämystään oman ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi
- arvioida ja kehittää yhteisöviestintää osana työyhteisön toimintaa ja tavoitteita

- hyödyntää suunnitelmallisesti yhteisöviestinnän välineitä omassa toiminnassaan ja työssään
- toimia yritteliäästi ja yrittäjämäisesti omassa työssään ja työyhteisössään
- tehdä realistisen liiketoimintasuunnitelman.

08TYRI1 Esimiestyöskentely 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa esimiestyöskentelyyn kuuluvia tehtäviä ja vastuita sekä arvioida omia esimiesvalmiuksiaan
- muodostaa oman käsityksensä hyvästä johtamisesta ja analysoida esimiestyöskentelyä
- kehittää työyhteisön toimintaa ja arvioida sen laatua.

Sisältö

Esimiehen tehtävät, asema ja vastuu, organisaatorakenne, laatutyöskentely, johtamisen käsite, johtamisen teorioita, henkilöstöjohtamisen toiminnot sekä strategiatyöskentely.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoiva lähiopetus, soveltava oppimistehtävä, tentti/oppimispäiväkirja.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa selittää ja perustella oman johtamiskäsityksensä
- osaa tuottaa työyhteisön toiminnan kehittämiseen liittyviä ideoita
- osaa soveltaa kehittämis- ja laatutyöskentelyn periaatteita ja menetelmiä omassa toimintaympäristössään

3

- osaa verrata erilaisia johtamiskäsityksiä ja -teorioita
- osaa analysoida esimiestyöskentelyä
- osaa eritellä omia esimiesvalmiuksiaan argumentoiden
- osaa arvioida ja analysoida organisaation kehittämis- ja laadunhallintatyötä

1

- osaa nimetä esimiestyöskentelyyn liittyviä tehtävä- ja vastuualueita
- osaa kuvata johtamiseen liittyviä teorioita
- tunnistaa ja osaa käyttää esimiestyöskentelyyn liittyviä käsitteitä johdonmukaisesti
- osaa esitellä kehittämis- ja laatutyöskentelyyn liittyviä toimintaperiaatteita ja menetelmiä

Opiskelumateriaali

Kauhanen, J. 2010. Henkilöstövoimavarojen johtaminen. 10. painos. Helsinki: WSOYpro.

Niiranen, V., Seppänen-Järvelä, R., Sinkkonen, M. & Vartiainen, P. 2010. Johtaminen sosiaalialalla. Helsinki: Gaudeamus.

08TYRI2 Yhteisöviestintä 3 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- paikantaa yhteisöviestinnän strategisen merkityksen koko työyhteisön toiminnassa
- viestii omassa työyhteisössään rakentavasti ja tavoitteellisesti hyödyntäen erilaisia viestinnän välineitä

- arvioida viestinnän toimivuutta ja kehittää oman työyhteisönsä yhteisöviestinnän kulttuuria.

Sisältö

Yhteisöviestinnän perusteet, esimiesviestintä, viestintä työyhteisössä, tiedottaminen ja yhteystoiminta, kriisiviestintä, neuvottelu.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoiva lähiopetus, essee.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa suunnitella, johtaa ja kehittää viestintää työyhteisön voimavarana ja resurssina

- osaa perustella esimiesviestinnän ratkaisuja ja suhteuttaa ne työyhteisön toimintaan

3

- osaa soveltaa viestinnän käytänteitä työyhteisön tavoitteiden mukaisesti

- osaa valita viestintätilanteisiin sopivia strategioita ja kanavia.

1

-osaa tunnistaa ja selittää työyhteisön viestinnän rakenteita ja käytänteitä

-osaa valita sanomille oikeanlaisia viestimiä

Opiskelumateriaali

Siukosaari, A. 2002. Yhteisöviestinnän opas. 2. tarkistettu painos. Helsinki: Business Books.

tai Juholin, E. 2009. Communicare – viestintä strategiasta käytäntöön. 5. uudistettu painos. Porvoo: Infor.

08TYRI3 Toimiva ja kehittyvä työyhteisö 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- arvioida ihmisen ja työyhteisön toimivuuteen ja hyvinvointiin liittyviä tekijöitä

- vaalia ja edistää sekä omaansa että työyhteisönsä hyvinvointia

- toimia työyhteisössä yhteisöllisyyttä ja positiivista ilmapiiriä edistäen

- hyödyntää työhönohjausta oman ammatillisen kasvun, työhyvinvoinnin ja työyhteisön toiminnan kehittämisen välineenä.

Sisältö

Työhyvinvointi, työmotivaatio, työssä jaksaminen, työkykyä edistävä toiminta, toimintakykyinen työyhteisö, työpaikan ihmissuhteet, työhönohjaus ja työolainsäädäntö.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoiva lähiopetus, seminaarityöskentely, tentti/oppimispäiväkirja.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- kykenee tuottamaan työhyvinvoinnin edistämiseen liittyviä ideoita argumentoiden

- osaa arvioida työyhteisön toimivuutta jonkin menetelmän avulla

- osaa soveltaa työhyvinvoinnin edistämiseen liittyviä periaatteita ja menetelmiä omassa toimintaympäristössään

3

- osaa analysoida työhön, työntekijään ja työyhteisöön liittyviä asioita työhyvinvoinnin näkökulmasta
- osaa eritellä työyhteisön toimivuutta ja siihen vaikuttavia asioita
- osaa perustella toiminnan laillisuutta työlainsäädännön näkökulmasta
- osaa arvioida työnohjauksen soveltuvuutta yhtenä työyhteisön kehittämisen muotona

1

- tunnistaa työhyvinvointiin vaikuttavia asioita
- osaa nimetä hyvinvoivan työntekijän ja työyhteisön tunnuspiirteitä
- osaa selittää työhyvinvoinnin edistämiseen liittyviä toimenpiteitä

Opiskelumateriaali

Kinnunen, U., Feld, T. & Mauno, S. (toim.) 2005. TYÖ LEIPÄLAJINA. Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus.

Otala, L. & Ahonen, G. 2005. Työhyvinvointi tuloksen tekijänä. Helsinki: WSOYpro.

01PJYT Yrittäjyysopinnot 4 op

(Lahden ammattikorkeakoulun yhteisiä perusopintoja www.lamk.fi opiskelija, opinto-opas, nuorten opinto-opas, yhteisten perusopintojen opas)

08TYRI5 Työyhteisöosaamisen harjoittelu 12 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- soveltaa ja syventää osaamistaan sosiaalialan eri tehtävissä
- arvioida työyhteisön toimintaa
- jäsentää esimiestyötä, työyhteisön viestintää ja toimintaa yhteistyöverkostoissa
- kehittää työyhteisön toimintaa ammatillisesti
- toimia yritteliäästi ja yrittäjämäisesti.

Sisältö

Harjoittelu suoritetaan sosiaalialan toimintaympäristöissä joko julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimipaikoissa tai joko omassa yrityksessä tai omaa yrittäjyyttä valmistellen.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Arviointikriteerit: <http://reppu.lamk.fi/mod/page/view.php?id=49451>

KOULUTUSOHJELMAN SUUNTAAVAT MODUULIT

SOSIAALIPEDAGOGISEN LAPSI- JA NUORISOTYÖN SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO 43 OP

SOSIAALIPEDAGOGISEN AIKUISTYÖN SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO 43 OP

Sosiaalipedagoginen aikuistyö 43 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tukea kansalaisten osallisuutta ja kykenee osallistumaan vaikuttamistyöhön

- jäsentää kuntoutuksen merkitystä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- arvioida asiakkaan tarpeita ja voimavaroja vammaistyössä ja aikuiserityiskasvatuksessa
- arvioida ikääntyneen henkilön sosiaalista toimintakykyä ja tunnistaa tuen tarpeita
- käyttää erilaisia asiakastyön työmenetelmiä
- soveltaa taidelähtöisiä menetelmiä sosiaalialan työssä.

08SPA11 Aktiivinen kansalainen ja yhteisösosiaalityö 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa osallisuuden merkityksen kansalaisyhteiskunnassa
- tunnistaa yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoja
- erotella yhteisösosiaalityön lähtökohtia ja periaatteita
- käyttää erilaisia osallistavia työmenetelmiä.

Sisältö

Kansalaisyhteiskunta, kansalaistoiminta, vaikuttaminen, osallisuus, yhteisöt, yhteisösosiaalityö.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, oppimistehtävät/ tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- arvioida kriittisesti osallisuuden mahdollisuuksia ja esteitä kansalaisyhteiskunnassa
- perustellusti valita yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoja
- kriittisesti arvioida yhteisösosiaalityön lähtökohtia ja periaatteita
- perustellusti käyttää tilanteeseen sopivia osallistavia työmenetelmiä

3

- tunnistaa osallisuuden mahdollisuuksia ja esteitä kansalaisyhteiskunnassa
- tietää yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoja
- jäsentää yhteisösosiaalityön lähtökohtia ja periaatteita
- vertailla erilaisia osallistavia työmenetelmiä

1

- kuvata osallisuuden merkitystä kansalaisyhteiskunnassa
- tunnistaa yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoja
- kuvata yhteisösosiaalityön lähtökohtia ja periaatteita
- tunnistaa erilaisia osallistavia työmenetelmiä

Opiskelumateriaali

Roivainen, I., Nylund, M., Korkiamäki, R. & Raitakari, S. (toim.) 2008. Yhteisöt ja sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan asialla. Jyväskylä: PS-kustannus.

Muu opiskelumateriaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

08SPA12 Sosiaalinen kuntoutus 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa kuntoutuksen merkitystä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- jäsentää sosiaalialan osaamista kuntoutuksen prosessissa
- soveltaa keskeisiä sosiaalisen kuntoutuksen menetelmiä.

Sisältö

Kuntoutus prosessina ja toimintajärjestelmänä, sosiaalisen kuntoutuksen eri muotoja, moniammatillisuus kuntoutuksen prosessissa, kuntoutukseen liittyvä keskeinen lainsäädäntö.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, oppimistehtävät, tentti, toimiminen hankkeessa.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit

5

- arvioida kuntoutuksen merkitystä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- jäsentää perustellen sosiaalialan osaamista kuntoutuksen prosessissa
- arvioida erilaisten sosiaalisen kuntoutuksen menetelmien soveltuvuutta

3

- jäsentää kuntoutuksen merkitystä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- jäsentää sosiaalialan osaamista kuntoutuksen prosessissa
- tunnistaa keskeisiä sosiaalisen kuntoutuksen menetelmiä

1

- tunnistaa kuntoutuksen merkitys yksilön, yhteisön tai yhteiskunnan näkökulmasta
- kuvata sosiaalialan osaamista kuntoutuksen prosessissa
- nimetä keskeisiä sosiaalisen kuntoutuksen menetelmiä

Opiskelumateriaali

Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2004. Kuntoutuksen perusteet. Helsinki: WSOY.

Kettunen, R. (toim.) 2009. Kuntoutumisen mahdollisuudet. Helsinki: WSOYpro.

Vilkkumaa, I. 2004. Kolme tapaa nähdä sosiaalisessa kuntoutuksessa. Teoksessa Karjalainen, V. & Vilkkumaa, I. Kuntoutus kanssamme: ihmisen toimivuuden tukeminen. Helsinki: Stakes.

08SPA13 Työmenetelmiä arjen tukemiseen 6 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- arvioida asiakkaan voimavaroja ja niiden merkitystä asiakaslähtöisesti
- käyttää erilaisia psykososiaalisen asiakastyön työorientaatioita ja työmenetelmiä
- ohjata ja tukea asiakkaita heidän arjessaan.

Sisältö

Erilaisia työmenetelmiä vuorovaikutukselliseen tukemiseen

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, oppimistehtävät/tentti, case-harjoitukset ja toimiminen hankkeissa.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa eritellä erilaisia asiakastyön työorientaatioita
- osaa käyttää työmenetelmiä perustellusti ja tavoitteellisesti
- osaa soveltaa osallisuutta edistäviä työmenetelmiä asiakaslähtöisesti

3

- osaa kuvata erilaisia asiakastyön työorientaatioita
- osaa käyttää työmenetelmiä tavoitteellisesti

1

- osaa nimetä erilaisia asiakastyön työorientaatioita
- osaa käyttää työmenetelmiä ulkokohtaisesti

Opiskelumateriaali

Vilen, M., Leppämäki, P. & Ekström, L. 2008. Vuorovaikutuksellinen tukeminen. Helsinki: WSOY.

Muu opiskelumateriaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

08SPA14 Vammaistyö ja aikuiserityiskasvatus 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- nimetä vammaistyön ja erityiskasvatuksen peruskäsitteitä
- huomioida asiakkaiden erityisen tuen tarpeita
- työskennellä vammaistyön ja aikuiserityiskasvatuksen periaatteiden mukaisesti
- soveltaa vammaispalvelulainsäädäntöä ja tuntee palvelujärjestelmän rakenteen
- jäsentää moniammatillisen työn periaatteita.

Sisältö

Aikuiserityiskasvatuksen ja vammaistyön perusteet, kuntoutus - ja palvelujärjestelmä, vammaispalvelulainsäädäntö, moniammatillinen työ.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, seminaari.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

Ilmoitetaan opintojakson aluksi

Opiskelumateriaali

Malm, M., Matero, M., Repo, M. & Talvela, E-L. 2004. Esteistä mahdollisuuksiin. Vammaistyön perusteet. Helsinki: WSOY.

Karjalainen, V. & Vilkkumaa, I. 2004. (toim.) Kuntoutus kanssamme. Ihmisen toimivuuden tukeminen. Helsinki: Stakes.

08SPA15 Seniorityö 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- jäsentää ikääntymistä psykososiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- arvioida ikääntyneen sosiaalista toimintakykyä ja tunnistaa tuen tarpeita
- kuvata ikääntyneiden palvelujärjestelmää
- tarkastella ja käsitellä ikääntyneiden erityiskysymyksiä
- perustella sosiokulttuuristen työmuotojen käyttömahdollisuuksia.

Sisältö

Ikääntyminen psykososiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä, ikääntyneiden palvelut ja sosiokulttuurinen työ.

Suoritustapa ja arviointi

Kontaktiopetus, tentti, moniammatillinen ikääntyneisiin liittyvä teemapäivä.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- analysoida ikääntymistä psykososiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- tunnistaa ikääntyneen sosiaalisen toimintakyvyn ja tuen tarpeiden yleisiä ja yksilöllisiä piirteitä
- arvioida kriittisesti ikääntyneiden palvelujärjestelmää yksilön ja yhteiskunnan kannalta
- tarkastella kriittisesti ikääntyneiden erityiskysymyksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta
- perustella sosiokulttuuristen työmuotojen soveltumista eri tilanteisiin

3

- jäsentää ikääntymistä psykososiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- tunnistaa ikääntyneen sosiaalisen toimintakyvyn ja tuen tarpeiden yleisiä piirteitä
- kuvata ikääntyneiden palvelujärjestelmää
- jäsentää ikääntyneiden erityiskysymyksiä
- vertailla sosiokulttuuristen työmuotojen soveltumista eri tilanteisiin

1

- kuvata ikääntymistä psykososiaalisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- kuvailla ikääntyneen sosiaaliseen toimintakykyyn ja tuen tarpeeseen liittyviä tekijöitä
- kuvata pääpiirteittäin ikääntyneiden palvelujärjestelmää
- tunnistaa ikääntyneiden erityiskysymyksiä
- tunnistaa sosiokulttuurisia työmuotoja lähdeaineiston pohjalta

Opiskelumateriaali

Marin, M. & Hakonen, S. (toim.) 2003. Seniori- ja vanhustyö arjen kulttuurissa. Juva, PS-kustannus.

Kurki, L. 2007. Innostava vanhuus. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

08SPA16 Osallistava taide sosiaalialan työssä 6 op

Osaamistavoite

Opiskelija osaa

- arvioida taidelähtöisten menetelmien soveltuvuutta sosiaalialan työssä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida taidelähtöisten menetelmien käyttöä asiakastyössä

- soveltaa taidelähtöisiä menetelmiä eri asiakasryhmien kanssa
- kehittää omaa persoonaansa työvälineenä ja voimavarana
- reflektoida omaa osaamistaan ohjaajana.

Sisältö

Taidelähtöisiä luovia ja toiminnallisia menetelmiä, esimerkiksi muistelutyö, kirjallisuusterapia ja sanataide, musiikki, tarinateatteri, valokuvatyöskentely, kuvallinen ilmaisu, senioriliikunta, luova kirjoittaminen.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivinen kontaktiopetus, lukupiirityöskentely, oma luova työskentely yksin ja asiakkaiden kanssa.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa valita ja arvioida asiakkaan kanssa tarkoituksenmukaisia taidelähtöisiä menetelmiä asiakastyön kokonaisprosessiin
- osaa kehittää ja suunnitella tavoitteellista taidelähtöistä toimintaa, joka tukee kokonaisvaltaisesti asiakasta

3

- osaa käyttää joitakin taidelähtöisiä menetelmiä asiakastyössä
- osaa perustella taidelähtöisten menetelmien käyttöä asiakastyössä

1

- osaa käyttää joitakin taidelähtöisiä menetelmiä asiakastyössä
- osaa tunnistaa taidelähtöisten menetelmien merkityksen asiakastyössä

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan kurssin alussa.

08SPA17 Suuntaava harjoittelu 15 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- arvioida eri asiakasryhmien tarpeita ja voimavaroja
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista asiakastyötä
- käyttää palvelujärjestelmää yksilön ja yhteisön tukemisessa
- soveltaa erilaisia asiakastyön työorientaatioita ja työmenetelmiä
- toteuttaa moniammatillista työskentelyä
- soveltaa osallisuutta tukevia ja taidelähtöisiä työmenetelmiä työssään
- toimia alansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti.

Sisältö

Harjoittelu toteutetaan julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimintaympäristössä, kuten aikuisväestön kuntouttavassa työssä, vammaistyössä tai seniorityössä.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Arviointikriteerit: <http://reppu.lamk.fi/mod/page/view.php?id=49451>

Sosiaalipedagoginen varhais- ja nuorisokasvatus 43 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- sisäistää ammatillisuuden merkityksen kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä kanssa tehtävässä työssä
- osaa työskennellä moniammatillisissa verkostoissa asiakkaan osallisuutta tukien
- soveltaa osallistuvia menetelmiä lasten ja nuorten parissa tehtävässä työssä
- arvioida lapsen ja nuoren yksilöllisiä tarpeita
- arvioida arvoriitiriitatilanteita ja toimia niissä.

08SPLN1 Varhaiskasvatus 9 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- edistää lapsen osallisuutta ja kuulluksi tuleamista varhaiskasvatustyössä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida pedagogisesti mielekästä toimintaa varhaiskasvatuksen eri kentillä
- soveltaa omaa pedagogista näkemystään ja varhaiskasvatustyötä ohjaavia eettisiä periaatteita
- tukea lasta ja perhettä kasvatuskumppanuuden periaatteet huomioiden
- ymmärtää varhaiskasvatusosaamisen merkityksen lastensuojelun kentässä.

Sisältö

Varhaiskasvatusjärjestysjärjestelmä ja sitä ohjaava lainsäädäntö, varhaiskasvatussuunnitelma, varhaiskasvatuspedagogiikka, varhaiskasvatusympäristö, lapsen oppiminen ja leikki, lapsihavainnointi ja ohjaaminen, kasvatuskumppanuus, pedagogisen toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, opintokäynnit, kirjalliset tuotokset, tentit, toiminnallinen projektityöskentely (Lapsen oikeuksien päivä).

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit;

5

- osaa perustella pedagogisen toiminnan merkityksen lapsen kasvun ja kehityksen tukemisen näkökulmasta
- osaa eritellä kasvatuskumppanuuden edellytyksiä ja lähtökohtia

3

- osaa kuvata pedagogisen toiminnan merkityksen lapsen kasvun ja kehityksen tukemisen näkökulmasta
- osaa selittää kasvatuskumppanuuden työn lähtökohtana

1

- osaa tunnistaa pedagogisen toiminnan merkityksen lapsen kasvun ja kehityksen tukemisen näkökulmasta
- osaa määritellä kasvatuskumppanuuden työn lähtökohtana

Opiskelumateriaali

Brotherus, A. et al. 2002 Esi- ja alkuopetuksen didaktiikka s. 113-123

Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. s. 1-284

Karila ym. 2006. Kasvatusvuorovaikutus s. 19-200

08SPLN2 Luovat ja draamalliset menetelmät varhaiskasvatuksessa 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ottaa kasvattajan vastuun lapsen osallisuuden mahdollistajana taiteen ja kulttuurin maailmoissa
- oivaltaa oman ja ryhmän yhteisen taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen merkityksen ammatillisen toiminnan pohjana
- ymmärtää luovien työmenetelmien merkityksen lapsen yksilöllisessä ja yhteisöllisessä kasvun ja kehityksen tukemisessa
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri taiteen alueisiin liittyvää toimintaa.

Sisältö

Taide- ja kulttuurikasvatuksen lähtökohdat, lapselle ominaiset tavat toimia, mediakasvatus, keskeisiä taidekasvatuksen osallistavia menetelmiä.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, kirjallinen tuotos, toiminnallinen projekti- ja pajatyöskentely.

Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Arviointikriteerit:

- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri taiteen alueisiin liittyvää kohderyhmälle sopivaa toimintaa yhteistyössä työelämän kanssa
- osaa käyttää monipuolisia varhaiskasvatukseen soveltuvia luovia työmenetelmiä eettiset ja turvallisuusnäkökulmat huomioiden
- osaa arvioida omaa ja ryhmän toimintaa

Opiskelumateriaali

Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A-L. (toim.) 2009. Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Yliopistopaino.

08SPLN07 Erityinen tuki kasvatuksessa 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa erityiskasvatuksen peruskäsitteet
- hallitsee erityiskasvatuksen toimintaperiaatteet ja menetelmät
- tuntee perhelähtöisyyden periaatteet erityiskasvatuksessa
- tunnistaa erityisen tuen tarpeiden erityispiirteitä
- tuntee erityisen tuen palvelujärjestelmän perusteet
- edistää moniammatillisen työn toimintaperiaatteiden toteutumista.

Sisältö

Erityiskasvatuksen tausta, varhaiserityiskasvatus, erityisen tuen tarpeet lapsilla, nuorilla ja perheillä, vammaistyön perusteet, palvelujärjestelmä, moniammatillinen työ.

Suoritustapa ja arviointi

Aktiivisuus kontaktiopetuksessa, seminaari.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

- 5
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustoimintaa erityiskasvatuksen toimintaperiaatteiden ja menetelmien mukaisesti
  - osaa perustella perhelähtöisyyden ja moniammatillisen työn periaatteet erityiskasvatuksen toteuttamisen lähtökohtana

- osaa löytää ja selittää erityisen tuen palvelujärjestelmän
- osaa eritellä ja antaa esimerkkejä erityisen tuen tarpeiden erityispiirteistä

3

- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustoimintaa erityiskasvatuksen toimintaperiaatteiden ja menetelmien mukaisesti
- osaa kuvailla perhelähtöisyyden ja moniammatillisen työn periaatteet erityiskasvatuksen toteuttamisen lähtökohtana
- osaa kuvata erityisen tuen palvelujärjestelmän
- osaa tunnistaa erityisen tuen tarpeiden erityispiirteitä

1

- osaa ohjatuksi suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista kasvatus- ja ohjaustoimintaa erityiskasvatuksen toimintaperiaatteiden ja menetelmien mukaisesti
- osaa nimetä perhelähtöisyyden periaatteen erityiskasvatuksen toteuttamisen lähtökohtana.
- osaa kuvata erityisen tuen palvelujärjestelmän osia
- osaa nimetä erityisen tuen tarpeiden erityispiirteitä

Opiskelumateriaali

Malm, M., Matero, M., Repo, M. & Talvela, E-L. 2004. Esteistä mahdollisuuksiin.

Vammaistyön perusteet. Helsinki: WSOY.

Pihlaja, P. & Viitala, R. 2004. Erityiskasvatus varhaislapsuudessa. Helsinki: WSOY.

Lämsä, A-N. (toim.) 2009. Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

08SPLN4 Nuorisokasvatus 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- erotella nuoren tarpeita ja voimavaroja kasvun ja kehityksen eri vaiheissa ja elämäntilanteissa
- tulkita nuorten elämismaailmaa
- erotella nuorten syrjäytymistä aiheuttavia prosesseja
- arvioida erilaisissa elämäntilanteissa olevien nuorten palvelutarpeita
- toteuttaa erilaisia nuorisotyön työmenetelmiä
- tuottaa nuorten osallisuutta mahdollistavaa toimintaa.

Sisältö

Nuoruus yhteiskunnallisena ja kulttuurisena ilmiönä, nuorisolaki, nuorisotyön tehtävät ja työmuodot, nuorisokasvatus, nuorten elämänhallinta, nuorten osallisuus, palvelujärjestelmä

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, kirjalliset tuotokset, toiminnallinen projektityöskentely, paja/seminaarityöskentely, tentti.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa perustella osallisuuden nuorisotyön menetelmänä ja tavoitteena
- osaa tutkia nuorten elämismaailmaa
- osaa löytää palveluita nuorten tarpeista käsin

3

- osaa kuvata osallisuuden nuorisotyön menetelmänä ja tavoitteena
- osaa selittää nuorten elämismaailmaa
- osaa tunnistaa palveluita nuorten tarpeista käsin

1

- osaa tunnistaa osallisuuden nuorisotyön menetelmänä ja tavoitteena
- osaa antaa esimerkkejä nuorten elämismaailmasta
- osaa nimetä nuorille suunnattuja palveluita

Opiskelumateriaali

Hoikkala, T. & Sell, A. 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76.

Kemppinen, P. 1999. Nuoriso 2000. Nuorisotyön käsikirja. Vantaa: Kannustusvalmennus P & K Oy.

Aaltonen, M., Ojanen T., Vihunen R. & Vilen M. 2007. Nuoren aika. Helsinki: WSOY.

Muu opiskelumateriaali ilmoitetaan opintojakson alussa.

08SPLN5 Työmenetelmiä arjen tukemiseen 6 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa tunnistaa ja arvioida asiakkaan voimavaroja ja tarpeita
- harjaantuu soveltamaan erilaisia asiakastyön työorientaatioita ja työmenetelmiä
- tunnistaa osallisuutta edistäviä ja elämyksellisiä menetelmiä ja ymmärtää niiden merkityksen arjen tukemisessa.

Sisältö

Erilaisia työmenetelmiä vuorovaikutukselliseen tukemiseen.

Suoritustapa ja arviointi

Aktivoivat luennot, toiminnallinen opetus, työpajat.

Arviointi asteikolla 1 - 5.

Arviointikriteerit:

5

- osaa eritellä erilaisia asiakastyön työorientaatioita
- osaa käyttää työmenetelmiä perustellusti ja tavoitteellisesti
- osaa soveltaa osallisuutta edistäviä työmenetelmiä asiakaslähtöisesti

3

- osaa kuvata erilaisia asiakastyön työorientaatioita
- osaa käyttää työmenetelmiä tavoitteellisesti

1

- osaa nimetä erilaisia asiakastyön työorientaatioita
- osaa käyttää työmenetelmiä ulkokohtaisesti

Opiskelumateriaali

Ilmoitetaan opintojakson alussa.

08SPLN6 Suuntaava harjoittelu 15 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa soveltaa sosiaalipedagogisia toimintaperiaatteita
- tunnistaa lapsen ja nuoren yksilöllisiä tarpeita
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida pedagogisesti mielekästä toimintaa
- sisäistää ammatillisuuden merkityksen kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä kanssa tehtävässä työssä
- tunnistaa asiakkaan osallisuutta tukevia moniammatillisia verkostoja ja osaa toimia sosiaalialan edustajana niissä
- osaa soveltaa osallistuvia menetelmiä lasten ja nuorten parissa tehtävässä työssä
- kehittää ja arvioi omaa pedagogista kasvatusta ja ohjausnäkemystään ja sitä ohjaavia eettisiä periaatteita.

Sisältö

Harjoittelu suoritetaan varhais- ja nuorisokasvatuksen toimintaympäristöissä joko julkisen, yksityisen tai 3. sektorin toimipaikoissa.

Lastentarhanopettajapätevyyyden saamisen edellytyksenä on harjoittelun suorittaminen pedagogisena harjoitteluna lastentarhanopettajan työtehtävissä. Harjoittelun voi suorittaa myös sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön yksiköissä kuten kouluissa, maahanmuuttajatyössä tai vammaistyössä.

Suoritustapa ja arviointi

Hyväksytysti suoritettu harjoittelu, kirjalliset oppimistehtävät ja itsearviointi.

Arviointi asteikolla hyväksytty/ hylätty. <http://reppu.lamk.fi/mod/page/view.php?id=49451>

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOSAAMINEN 10 OP

Tämän moduulin suoritettuasi osaat kehittämis- ja tutkimusmenetelmien perusteet sekä osaat hankkia ja käsitellä tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää informaatiota, lisäksi hallitset tutkivan kirjoittamisen perusteet. Moduulin suoritettuasi ymmärrät laadullisen ja määrällisen tutkimusprosessin menetelmiä sekä osaat noudattaa hyvää tieteellistä käytännettä ja välttää sen loukkauksia. Osaat toimia asiantuntijana työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, osaat soveltaa tutkimus- ja kehittämisosaamista ihmisten hyvinvointiin alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti ja valmistaudut toteuttamaan opinnäytetyön työelämä- tai hanketoimijan toimeksiantona. Kompetenssit: oppimisen taidot, innovaatio-osaaminen, päätöksenteko-osaaminen, työyhteisöosaaminen

Tutkimus- ja kehittämisosaaminen 10 op -

Osaamisavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa kehittämis- ja tutkimusmenetelmien peruskäsitteet
- käsitellä kriittisesti tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää informaatiota
- toteuttaa opinnäytetyön ohjattuna työelämä- tai hanketoimijan toimeksiantona
- noudattaa tutkivan kirjoittamisen perusteita
- tunnistaa laadullisen ja määrällisen tutkimuksen lähestymistavat
- noudattaa hyvää tieteellistä käytännettä ja välttää sen loukkauksia
- soveltaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa osana omaa ammattiosaamistaan alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti

Tutkimusmenetelmät 6 op

Tavoitteet

Opiskelija osaa

laatia laadullisen ja määrällisen tutkimusasetelman käsitellä laadullista ja määrällistä tutkimusaineistoa

analysoida laadullista ja määrällistä tutkimusaineistoa

käsitellä tuloksia ja tehdä johtopäätöksiä

arvioida tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä

soveltaa tutkimuksellista lähestymistapaa toiminnallisessa kehittämishankkeessa

08KEME1 Tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteet 2 op

Opinnäytetyö osana tutkimus- ja kehittämisosaamista, opinnäytetyö toiminnallisena kehittämishankkeena, opinnäytetyö työelämä- ja

hanketoimijoiden toimeksiantona, erilaiset opinnäytetyöt (laadullinen, määrällinen, toiminnallinen), opinnäytetyön ohjauksen hyödyntäminen,

tutkimus- ja kehittämistoiminnan eettiset ohjeet ja niiden loukkausten välttäminen

08KEME2 Informaatio-osaaminen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa 1 op

Tiedonlähteet ja tiedon rakenne, tehokkaat hakutavat, tiedonhakuprosessi, hakustrategiat, lähdekritiikki ja tiedon arviointi

08KEME3 Tutkiva kirjoittaminen 1 op

Tieteellisen tekstin kirjoittaminen, lähdekritiikki ja lähdemerkinnät, tekstin rakenne, suullinen raportointi

Suoritustapa

aktivoiva opetus, verkko-opiskelu, kirjalliset tehtävät, arviointi, hyväksyty/hylätty

Opiskelumateriaali

Ajankohtaiset artikkelit ja tutkimukset

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Tammi, Helsinki.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2009. Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja

ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämisestä 2009

http://www.tenk.fi/JulkaisutjaOhjeet/eettiset_periaatteet.pdf

Vilka, H. Tutki ja kehitä. 2005. Tammi, Helsinki

Kehittämismenetelmät 4 op

Tavoitteet

Opiskelija osaa

suunnitella opinnäytetyöprosessia

toimia yhteistyössä työelämä- ja hanketoimijoiden kanssa

noudattaa hyvää tieteellistä käytännettä ja välttää sen loukkauksia

löytää tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarvittavaa tietoa

soveltaa lähdekritiikkiä

raportoida opinnäytetyön tutkivan kirjoittamisen perusteiden mukaan

08TUME1 Laadullinen ja määrällinen tutkimusprosessi 2 op

Tietoperusta, käsitys tiedosta ja peruskäsitteet, tutkimusaiheen määrittely, tutkittava kohde ja sen rajaaminen, tutkimuksen tavoite, tehtävä ja ongelmat, tutkimussuunnitelman ja kehittämissuunnitelman laadinta

08TUME2 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen aineiston kerääminen 2 op

Aineiston keräämismenetelmät ja määrä (haastattelu, havainnointi, muut aineistot, kyselylomake, Webropol)

08TUME3 Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen analyysi ja tulkinta 2 op

Aineiston käsittely (litterointi, koodaus), laadullisen analyysin perusteet (sisällönanalyysi), tilastollisen analyysin perusteet (SPSS), tulosten tulkinta ja johtopäätökset, tutkimuksen luotettavuus

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 OP

SP1314 Vapaasti valittavat opinnot 15 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija monipuolistaa ja täydentää ammatillista osaamistaan.

Suoritustapa ja arviointi

Vapaasti valittavat opinnot voi koota mm. oman koulutusohjelman tai Lahden ammattikorkeakoulun muiden koulutusohjelmien tarjonnasta. Lisäksi vapaasti valittaviin opintoihin voidaan hyväksyä myös muissa ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettuja opintoja sekä ulkomailla suoritettuja korkeakoulutasoisia opintoja. Vapaasti valittavista opinnoista ja niiden tarjonnasta saa lisätietoa sosiaali- ja terveysalan opintosuunnittelijalta, Reppusivuilta ja WinhaWillestä.

OPINNÄYTETYÖ 15 OP

sp1314 Opinnäytetyö 15 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa tarkastella työelämän toimintaa, hankkeita, palveluita ja tuotteita tutkimus- ja kehittämisosaamisen periaatteiden mukaan
- osaa ideoida, valmistella, toteuttaa, arvioida ja julkaista opinnäytetyön ja raportoida sen oman alansa tietoperustan, informaatio-osaamisen ja tutkivan kirjoittamisen periaatteiden mukaan
- osoittaa asiantuntijuutensa oman alansa työelämän tutkimus- ja kehittämistoiminnassa
- ymmärtää opinnäytetyön tuloksena saavutetun uuden tiedon, toiminnan, palvelun tai tuotteen välittömästä hyödynnettävyyden työelämässä tai hankkeessa

Ideointi- ja valmisteluvaihe 3 op (5. lukukausi)

Toteutusvaihe 7 op (6. lukukausi)

Arviointi- ja julkaisuvaihe 5 op (7. lukukausi)

opinnäytetyön ideointi, valmistelu, toteuttaminen, arviointi, julkaiseminen ja hyödyntäminen työelämässä/hankkeessa

tutkimus- ja kehittämisosaamisen soveltaminen

informaatio-osaamisen soveltaminen

kirjallisen ja suullisen raportoinnin soveltaminen

Suoritustapa ja arviointi

itsenäinen tai parityöskentely

ohjausryhmätyöskentely

seminaarityöskentely ja esitykset (suunnitelma- ja julkaisuseminaarit)

opinnäytetyön raportointi

kypsyysnäyte, arviointi: hyväksytty/hylätty

muu erikseen sovittava julkaisutoiminta

Arviointi asteikolla 1 – 5.

Arviointikriteerit: Lahden ammattikorkeakoulun opinnäytetyön arviointikriteerit, ks. erillinen ohje.

Opiskelumateriaali

Lahden ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohje.

Opinnäytetyön aiheeseen, tietoperustaan, aikaisempiin tutkimuksiin ja tutkimus- ja kehittämismenetelmään liittyvä materiaali.